

MALMÖ HÖGSKOLA

Hälsa och samhälle

SVERIGEDEMOKRATERNAS KRIMINALPOLITIK - PÅ STÄMPLINGSTEORETISK GRUND

THE CRIMINAL POLITICS OF THE SWEDEN DEMOCRATS - LABELING THEORY AS FOUNDATION

GABI DJORDJEVIC
JOHANNA DOUHAN

Examensarbete
Socialt arbete
0-15 p
Socionomprogrammet, IFS
Januari 2011

Malmö högskola
Hälsa och samhälle
205 06 Malmö

SVERIGEDEMOKRATERNAS KRIMINALPOLITIK

- PÅ STÄMPLINGSTEORETISK GRUND

THE CRIMINAL POLITICS OF THE SWEDEN DEMOCRATS

- LABELING THEORY AS FOUNDATION

GABI DJORDJEVIC
JOHANNA DOUHAN

Gabi Djordjevic & Johanna Douhan. *Sverigedemokraternas kriminalpolitik – På stämplingsteoretisk grund*. Examensarbete i Socialt arbete 15 högskolepoäng. Malmö högskola: Hälsa och samhälle, Enheten för Socialt arbete, 2011.

The purpose of this study is to analyze what criminological theory explanations the Sweden Democrats use in their criminal politics. The three main questions from which we assume are: How do the Sweden Democrats approach crime? On which criminological theory is the Sweden Democrat's policy of crime based upon? And which measures and preventive methods do the Sweden Democrats find appropriate to fight criminality? Our hypothesis is that the Sweden Democrat's reuse/reproduce the Labeling Theory and that the party with its standpoints in this area and the rhetoric used, create a risk for individuals and/or groups of people to be labeled. The labeling can then contribute to increasing crime, in the form of the self-fulfilling prophecy. Our study is a qualitative study, based on literature studies. The analyze method that used for the collected material, is the content analysis. The five analyzed documents are written and publicized by the party. The results in this study suggest support for the tested hypothesis.

Nyckelord: Kriminalpolitik, Stämplingsteori, Sverigedemokraterna, Våldtäktsrapport

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ETT NYTT RIKSDAGSPARTI.....	4
Problemformulering	4
Syfte	4
Frågeställningar.....	5
Hypotes	5
Sverigedemokraternas väg till riksdagen	5
Kan Sverigedemokraterna räknas till ett RHP-parti?.....	6
Begrepp och definitioner.....	8
Sverigedemokraternas begreppsdefinitioner.....	8
Våra begreppsdefinitioner	9
2. BAKGRUND.....	10
Kunskapsläge	10
Sverigedemokraternas kriminalpolitik	10
Andra RHP-partier i Europa.....	12
Kritiska röster mot våldtäktsrapporten.....	13
Vad säger BRÅ:s rapport	15
3. TEORI.....	15
Stämplingsteori	15
Vår hypotes	16
Konsekvensetik	17
Konsekvensetik som komplement.....	17
4. METOD	18
Informanternas medverkan.....	18
Metodologisk ansats.....	18
Val av metod: triangulering	19
Litteraturstudier.....	19
Semistrukturerad intervjumetod.....	19
Intervjuguiden	20
Tillvägagångssätt: urval & forskarrollen	20
Urvalet är viktigt vid litteraturstudier	20
Författarnas förförståelse	20

Analysmetod	21
Etiska ställningstaganden	21
Materialet	23
Reliabilitet och Validitet	23
Arbetsfördelning	24
5. RESULTAT OCH ANALYS	25
Vilken teoretisk grund vilar Sverigedemokraternas kriminalpolitik på?	25
Hur ser Sverigedemokraterna på kriminalitet?	26
Vilka åtgärder och preventioner anser Sverigedemokraterna vara lämpliga i brottsbekämpningen?	29
Sverigedemokraterna, kriminalpolitik och stämplingsteori	31
Stämpling	31
Självuppfyllande profetian	32
Skolor för kriminalitet.....	33
Håller hypotesen?.....	33
6. DISKUSSION.....	34
7. REFERENSER	37
Litteratur.....	37
Sverigedemokraternas egna dokument och rapporter	38
Internet	39
BILAGOR	

1. ETT NYTT RIKSDAGSPARTI

Det är valnatt 2010. Det står klart att den borgerliga regeringen får fortsatt förtroende, men dock som minoritetsregering. Ett nytt parti har slagit sig in i riksdagen. Ett parti som är omtalat både av media och övriga partier. Ett parti som anses ha främlingsfientlig historia och nationalistiska åsikter. Detta nya riksdagsparti fick fler röster än både Vänsterpartiet och Kristdemokraterna. Detta nya riksdagsparti är Sverigedemokraterna.

Sverigedemokraterna (SD) har figurerat flertalet gånger i tidningarna under upploppet till valdagen den 19 september 2010. Det har inte varit i goda ordalag och SD har inte heller bjudits in att delta i debatterna mellan de olika partierna med motiveringen att SD må vara det största partiet utanför riksdagen enligt opinionsmätningar, men de är trots allt inget riksdagsparti än.

Under tidiga hösten 2010, innan valet, publicerade SD sin omtalade våldtäktsrapport *Dags att tala klarspråk om våldtäkterna* (Sverigedemokraterna, 2010a). Det är denna rapport som väckte vårt intresse för partiets kriminalpolitik. Rapporten visar på en överrepresentation av *invandrare* (ett begrepp som ofta figurerar i SD:s dokument och som vi ska definiera nedan) som förövare bland de rapporterade våldtäkterna. Rapporten har fått en del kritik då den endast bygger på statistik från en rapport av Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) samt att partiet endast tittat på hälften av våldtäktsdomarna i rapporten (Sverigedemokraterna, 2010d).

Partiet anses som nämnts ha främlingsfientlig historia och nationalistiska åsikter, vilket även skulle kunna uppfattas i just våldtäktsrapporten. Partiet vill inte kännas vid att de ska vara nazister eller rasister (Sverigedemokraterna, 2010f). Dock kvarstår andras åsikter om partiet. Det kan tänkas att SD använder sig av oklara formuleringar i sina budskap för att dölja sina egentliga motiv och mål. Dessa oklarheter kan uppfattas på ett sätt av läsaren, men egentligen mena det rakt motsatta (Vedung, 1977, s 69-73). Kanske är det så att de som uppfattar partiet som främlingsfientligt och nationalistiskt ser bakomliggande motiv som är av motsatt natur till vad de verkar vara?

Under början av denna termin läste vi en teoretisk fördjupningskurs i *Normöverträdelser, normkonflikter och sociala interventioner* där vi bland annat fördjupade oss i kriminalitet. Detta i sin tur fick oss att fundera över vilken eller vilka kriminalteorier som kan ligga till grund för SD:s kriminalpolitik.

Problemformulering

Det finns en hel uppsjö av kriminalteorier att välja bland. Vilken man väljer är kanske inte av samma vikt som hur man väljer att använda den.

Syfte

Vårt syfte är att analysera för vilka kriminalteoretiska förklaringsmodeller som Sverigedemokraterna baserar sin kriminalpolitik på samt vilka åtgärder och preventioner som partiet anser är lämpliga i brottsbekämpningen.

Frågeställningar

- Hur ser Sverigedemokraterna på kriminalitet?
- Vilken teoretisk grund vilar Sverigedemokraternas kriminalitetspolitik på?
- Vilka åtgärder och preventioner anser Sverigedemokraterna vara lämpliga i brottsbekämpningen?

Hypotes

Vår hypotes är att Sverigedemokraternas kriminalpolitik reproducerar stämplingsteorin. Vi tror att genom partiets ställningstaganden inom kriminalpolitiska spörsmål och deras förda retorik, skapas risken för att vissa grupper och/eller individer stämplas. Detta kan i sin tur tänkas bidra till ökad brottslighet i form av *den självuppfyllande profetian*.

Sverigedemokraternas väg till riksdagen

Sverigedemokraternas ursprung kan härledas tillbaka till rörelser med nazistiska och fascistiska ideologier. År 1979 bestämde sig ett antal medlemmar att ändra fokus mot att mer *kritisera det mångkulturella samhället* och bildade organisationen Bevara Sverige Svenskt (BSS) (Lodenius, 2010; Kiiskinen & Saveljeff, 2010). Lodenius och Larsson¹ (1991, s 17) menar att det övergripande målet inom BSS var:

Ett Sverige fritt från utländsk påverkan på kultur och arvsmassa.
(Lodenius & Larsson, 1991, s 18)

De kom även fram till att den uttalade nazistiska fronten som tidigare högerextrema partier hållit misslyckats med sitt mål. Lodenius och Larsson menar att partiet gått ifrån att ha en uttalad nazistisk front med Hitler-dyrkan och hakkors till ett mer sofistikerat sätt att framställa partiet med genomtänkta och realistiska budskap som dock har rasistiska bakomliggande mål. Detta är en trend bland dagens nazistiska partier, inte bara i Sverige. Partier som dessa tar avstånd från ord som rasist och nazist och kallar sig istället för flyktningmotståndare där åsikten att *man behöver stoppa invandringen* ligger bakom all politik (Lodenius & Larsson, 1991, s 17-18).

BSS valde år 1985 att alliera sig med Framstegspartiet, ett annat nazistiskt parti, och bilda Sverigepartiet. Denna allians hade inte någon större framgång och splittrades därför 1988 (Lodenius, 2010; Kiiskinen & Saveljeff, 2010). Själva Sverigedemokraterna bildades som parti den 6 februari 1988 av medlemmar från bland andra BSS. I riksdagsvalet samma år fick partiet 1 118 röster. 1991 lyckades partiet samla in de 1 500 namnunderskrifter som krävdes för att få registrera partiet och kunna genomföra en ordentlig valkampanj. Detta år fick partiet även sina första två kommunalmandat. Till riksdagsvalet 1994 hade partiet växt och fick 13 954 röster samt fem kommunalmandat. Vägen mot riksdagen fortsatte med framgångar i valen 1998 och 2002 men som allra mest 2006 då partiet fick hela 2,9% av samtliga röster i landet (Bengtsson, 2009, s 153; Sverigedemokraterna, 2010e). Resultatet visade att partiet hade potential att komma in i Riksdagen. Med detta valresultat tog sig partiet in i fullmäktige i 144 kommuner (Jakobsson, 2009, s 107). Under hösten 2010 genomfördes det val som kom att bli det mest

---

¹ I denna bok av Lodenius & Larsson (1991) *Extremhögern* saknar det många referenser som styrker innehållet i texten.

framgångsrika för partiet, det val som skulle ge dem en plats som ett riksdagsparti. SD lyckades i detta val erhålla 5,7% av samtliga röster och gick därmed om både Kristdemokraterna och Vänsterpartiet som båda erhöll 5,6% vardera (Valmyndigheten, 2010). Men Sverigedemokraterna har även haft stora framgångar i kyrkovalet. I kyrkovalet september 2005 fick partiet 1,7 procent av rösterna och därmed fyra mandat. Fyra år senare i kyrkovalet 2009 fick partiet 2,9% av rösterna, vilket innebar sju mandat i kyrkomötet, och man slog Vänsterpartiet med 1,4% (Kiiskinen & Saveljeff, 2010, s 49-52; Kyrkoval, 2009).

Valframgången skulle betyda att SD blir ett jämbördigt riksdagsparti vilket dock inte verkar komma att bli. De andra riksdagspartierna tar avstånd från SD under premisserna att partiet anses vara nazistiskt eller ha nazistiska framtoningar. Lodenius och Larsson (1991, s 43-49) påpekar att flera av frontfigurerna, men även partimedlemmar och besökare vid möten, har sitt politiska ursprung i uttalat nazistiska partier som BSS, Sverigepartiet eller Nordiska rikspartiet (NRP) för att nämna några. De poängterar också att flera medlemmar i lokalavdelningen i Malmö, däribland dåvarande kommunalalesmannen Ulf Ranshede, åtalats och dömts för flertalet misshandelsfall mot personernas nekande. Men det är inte bara i Malmö som medlemmar i partiet dömts för olika brott. Andra medlemmar och före detta medlemmar till partiet har dömts för brott som mord, mordbrand och skadegörelse. Lodenius och Larsson framhåller att offren bland annat varit en homosexuell man samt en pojke med föräldrar som invandrat från Tjeckien.

Partiet har mellan åren 1988 – 2005 bytt ett antal partiledare och talesmän för partiet. Mellan åren 1988-1989 var Leif Ericsson och Jonny Berg talesmän för partiet och mellan åren 1989-1990 var Ola Sundberg och Anders Klarström talesmän. Ola Sundberg byttes ut mot Madeleine Larsson mellan åren 1990-1992. Partiets första partiledare hette Anders Klarström och satt som partiledare 1992-1995 (Bengtsson, 2009, s 153). Klarström hade, även han, innan han slöt sig till Sverigedemokraterna, varit aktiv i det ovan nämnda partiet NRP. År 1995 tog den före detta centerpartisten Mikael Jansson över partiledarskapet, och ledde partiet fram till maj månad 2005 då nuvarande partiledare Jimmie Åkesson tog över posten. Åkesson hade varit Sverigedemokraternas representant i Sölvesborgs kommunfullmäktige sedan 1998. Tillsammans med Åkesson leds partiet sedan 2005 av partisekreterare Björn Söder, presschef Mattias Karlsson och chefredaktör för SD-Kuriren Richard Jomshof (Kiiskinen & Saveljeff, 2010). Jimmie Åkesson, dementerar att partiet har kopplingar eller rötter i nazistiska rörelser och organisationer. Dock påpekar han att partiet har genomgått flertal förändringar sedan det grundades (Lodenius & Wingborg, 2009 s 15)². I ett nytt pressmeddelande från 30 november i år tar partiet ytterligare avstånd från att kallas rasister eller nazister och meddelar att detta inte är ok (Sverigedemokraterna, 2010f).

Kan Sverigedemokraterna räknas till ett RHP-parti?

Jenny Kiiskinen och Sigrud Saveljeff (2010) skriver i sin avhandling ”Att dansa i otakt med Sverigedemokraterna – Socialdemokraternas och Moderaternas strategiska bemötande av Sverigedemokraterna”, att Sverigedemokraterna kan

---

² Lodenius & Wingborg, 2009, refererat till intervju av TV 8 med Jimmie Åkesson 2007-03-04

räknas till ett RHP-parti³ i likhet med andra liknande partier i Europa. Vad krävs det då för att ett parti ska räknas till ett RHP-parti?

De radikala dragen hos denna typ av partier förklaras bland annat med att de mobiliserar väljare från alla olika partier på höger-vänster skalan, oberoende av deras tidigare politiska tillhörighet. Mobiliseringen av före detta partimedlemmar och väljare från alla politiska håll kan i förlängningen leda till att en förändring av hela det politiska systemet blir nödvändig, vilket skulle bli en drastisk och radikal omställning från det system som vi känner till. En annan förklaring till att partier som dessa faller in under rubriken radikala partier är deras val av språkbruk. RHP-partiers retorik brukar skilja sig från den retorik övriga etablerade partier använder så till vida att den är mer extrem (Kiiskinen & Saveljeff, 2010, s 46)⁴.

I den liberala demokratin förespråkas ett tolerant förhållningssätt gentemot religioner och kulturer samt alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna. Partier som Sverigedemokraterna och liknande, kritiserar denna typ av tolerans och öppenhet gentemot andra religioner och kulturer, i form av en stark kritik mot globaliseringen och mångkulturalismen. Kontrasten mellan denna typ av kritiska hållning och den liberala demokratin är ytterligare en aspekt i varför partier av detta slag anses radikala (Kiiskinen & Saveljeff, 2010, s 46-47)⁵.

Håkan A Bengtsson (2009) skriver i *Högerpopulismen – En antologi om Sverigedemokraterna* att granskning av Sverigedemokraternas politik och inställning till olika politiska frågor pekar på att partiets tillhörighet på den politiska vänster-höger är långt ut på högerkanten. Partiet har genom tiderna haft ståndpunkter som kan räknas till klassiska ställningstaganden som högerpartier har, så som en i grunden konservativ syn på familjepolitiken, kriminalpolitiken, och samhället i stort. I mer konkreta frågor vill partiet till exempel avskaffa LAS⁶ och har tidigare velat avskaffa stora delar av arbetsrätten, privatisera hälso- och sjukvården, velat bygga ut kärnkraften samt ta bort förmögenhetsskatten och arbetsgivaravgiften. Även dessa ställningstaganden i enskilda frågor pekar på att partiet håller sig till höger. Utöver detta har partiet både samarbetat och stöttat andra högerorienterade partier runt om i Skandinavien och Europa. Trots detta kan det ibland vara svårt att placera partiet på den politiska vänster-höger skalan i enskilda frågor, då partiet ofta talar om välfärd, den svenska modellen och folkhemmet, med socialdemokraternas Per-Albin Hansson och Tage Erlanders Sverige som referenser. Även det faktum att partiet är EU motståndare och globaliseringskritiska ställer de till vänster i dessa frågor. Sammanfattningsvis när man tittar på partiets politik, tyder allt på att SD politiskt befinner sig långt till höger (a a, s 55-56).

Ett populistiskt drag hos Sverigedemokraterna, likt andra RHP-partier är att partiet framhåller enkla lösningar på i många fall väldigt komplexa samhällsproblem. Ett exempel kan vara invandringen kontra brottsligheten, där brottsligheten sägs

---

³ Radikalt högerpopulistiskt parti; partier som innehåller xenofobi, populism, nationalism och auktoritärt samhälls- och medborgarideal (H. A. Bengtsson, 2009, s 46)

⁴ Kiiskinen & Saveljeff, 2010, refererat till en studie av Betz & Johnson 2004

⁵ Kiiskinen & Saveljeff, 2010, refererat till en studie av Mudde 2007b:25

⁶ Lag (1982:80) om anställningsskydd

väsentligt kunna minska och bekämpas genom att landet minskar sin invandring (Kiiskinen & Saveljeff, 2010).

Högerpopulismen styrs och närs av rädslor och missnöjeskänslor mot förändringar i samhället, så som att nya människor invandrar till landet. Dessa missnöjeskänslor och rädslan för förändring resulterar många gånger i att argumentationen emot samhällsutvecklingen blir baserad på nostalgi och ”att saker och ting var bättre förr” där inställningen till det nya således blir negativ och fientlig. Nostalgin tar sig formen i en nationalistisk nostalgi där högerpopulister betonar att man måste värna om nationens traditioner, seder och historia, något som de nyinvandrade hotar. Vidare har högerpopulismen precis som massmedia en tendens att förstora och överdriva händelser som kan vara uppseendeväckande för medborgarna och därmed upprätthålla och förstora myter. Här kan kriminalitet tas som ett exempel, där högerpopulister framhäver invandrares representation i brottsligheten, trots att brottsligheten finns i alla samhällsgrupper. Därmed försöker högerpopulisterna att cementera myter som är svåra att bemöta även med fakta (Bengtsson, 2009, s 49-50).

Det är värt att påpeka att även inom familjen RHP-partier, finns skillnader. I grova drag kan man skilja på tre typer av RHP-partier; **a)** flashpartier, **b)** etnoregionaliska partier och **c)** omvandlade partier. De som får ett snabbt och kraftigt genombrott brukar kallas för *flashpartier*; exempel på sådana partier är det svenska Ny Demokrati, norska Fremskrittspartiet och Dansk Folkeparti. Partier som italienska Lega Nord, svenska Skånepartiet och flamländska Vlaams Blok/Vlaams Belang räknas till *etnoregionaliska partier*, och lägger sin fokus på bevarandet och skyddet för regionen, kulturen och folket de tillhör. Den sista gruppen *omvandlade partier*, är partier som omvandlats till högerpopulistiska partier, så som Schweiziska folkpartiet och Österrikiska Frihetspartiet (Lodenius, 2010, s 13-14).

Även med vissa skillnader mellan de enstaka partierna, består dock de gemensamma dragen för alla RHP-partier; de förenar alla ”etnisk nationalism, främlingsfientlighet, högerauktoritära positioner i sociokulturella frågor och en populistisk systemkritik” (a a, s 3)⁷.

Begrepp och definitioner

I detta avsnitt tänker vi redogöra för de begrepp och definitioner som är återkommande ordval av Sverigedemokraternas i partiets dokument och retorik. Med hjälp av begreppsdefinitionerna vill vi klargöra om där föreligger en distinktion mellan partiets och våra egna definitioner.

Sverigedemokraternas begreppsdefinitioner

Mångkultur: Sverigedemokraterna definierar *mångkultur* som ett samhällssystem där man jämför främmande kulturer med ursprungskulturen och i vissa fall även värderar den främmande kulturen högre än ursprungskulturen. Detta samhällssystem innebär också att staten uppmuntrar dessa främmande kulturer att behållas och förstärkas (Sverigedemokraterna, 2007).

---

⁷ Lodenius, 2010, s 3 refererat till citat av Jens Rydgren, professor i sociologi vid Stockholms universitet

Kultur: ”den omgivning av självklarheter, minnen och föreställningar som vi lever i och som vi är med om att forma” för att citera Sverigedemokraterna (2005, s 6) själva. Eftersom kulturen också anses definiera nationen tillägger partiet gemensamt språk, religion, lojaliteter och ursprung till definitionen.

Värdegemenskap: SD ser värdegemenskap som gemensamma normer och värderingar. Det är nationen och familjen som skapar denna gemenskap som också innebär en gemensam kultur (a a, s 4).

Svensk: Sverigedemokraterna definierar begreppet *svensk* på följande vis; Den som kan räknas till svensk är den som har en helt övervägande svensk identitet och som uppfattas av sig själv och andra som svensk. En tydlig skillnad finns mellan nationstillhörighet och medborgarskap (Sverigedemokraterna, 2007).

Vår ambition är att få fler begrepp definierade av Sverigedemokraterna under de tilltänkta intervjutillfällena då vi har haft svårigheter med att hitta förklaringar till begreppen genom våra litteraturstudier. Dessa begrepp är bland annat; invandrare, andra generationens invandrare, kriminalitet och kriminalpolitik.

Våra begreppsdefinitioner

Vi har främst använt oss utav Nationalencyklopedins nätversion vid definitionen av de begrepp vi valt. Därmed utgår vi som författare utifrån dessa definitioner i de fall vi inte förklarar att ordvalet används explicit av Sverigedemokraterna eller där begreppen används med referat till Sverigedemokraternas dokument. Vår motivering till valet av Nationalencyklopedin som definitions-källa, är att vi försökt använda oss utav en så allmängiltig källa som möjligt, samt att vi som studenter på Malmö Högskola har möjligheten att använda oss utav denna som uppslagsverk och ordbok.

Invandrare:

Nationalencyklopedin (2010a) definierar begreppet invandrare på följande sätt:

”**invandrare**, *immigrant*, person som flyttar från ett land till ett annat för att bosätta sig där en längre tid, enligt folkbokföringen i Sverige minst ett år.”

Svensk/Svenska: Enligt Nationalencyklopedin (2010b) definieras adjektivet *svensk* ~ t, som någonting som har att göra med Sverige eller svenskarna, så som Sveriges nationaldag. Substantivet *svensk* förklaras av Nationalencyklopedin (2010c) som personer som är från Sverige. För att utveckla denna sistnämnda definition valde vi även att titta närmre på förklaringen till ordet **Svenskhet**. Begreppsförklaringen enligt Nationalencyklopedin (2010d) i detta fall, är att *svenskhet* innebär ett hållande på gamla svenska traditioner.

Kulturell gemenskap: Hans Ingvar Roth (2005) förklarar i sin bok *Mångkulturalismens utmaningar kulturell gemenskap* som en gemensam värdegrund mellan minoritets- och majoritetsbefolkningen. För att uppnå denna värdegrund krävs att båda parter strävar efter att hitta gemensamma nämnare i kulturella, moraliska och värderingsmässiga frågor. Roth (2005) tar upp språket som en sådan viktig nämnare, och betonar vikten av att befolkningen delar ett

språk i både skrift och tal. Ännu ett exempel på en gemensam värdegrund att enas kring är de mänskliga rättigheterna och andra deklARATIONER och konventioner.

Mångkulturalism: Nationalencyklopedin (2010e) definierar mångkulturalism som förekomsten av många olika kulturer och kulturyttringar, som har en positiv samverkan.

Kultur: Begreppet är brett och den utvalda definitionen är avgränsad till de nyanser av begreppet som är relevanta för vår studie. Enligt Nationalencyklopedin (2010f) definieras begreppet kultur, på följande vis:

”**kultur, 1** form i vilken (viss) större grupp människor ordnar sin försörjning och organiserar gemensamma angelägenheter på samhällelig nivå; särsk. i äldre tider el. avlägsna områden: *kulturlämningar, högkultur, indiankultur, nomadkultur, samekultur, samlarkultur* /.../ komma till en främmande /.../ BET.NYANSER: **a**) ibl. om motsvarande grupp människor /.../ **b**) med tonvikt på resultatet av motsvarande mänskliga verksamhet: *kulturbygd, kulturföremål, kulturlandskap* **c**) ofta försvagat med tonvikt på samhälleligt beteende etc.: *kulturgemenskap; kulturmönster, bondekultur, köp-slit-och-slängkultur, subkultur, ungdomskultur, zigenarkultur* /.../”

2. BAKGRUND

I detta kapitel ämnar vi redogöra för den kunskap som finns på det studerade området. Intresset för Sverigedemokraterna har i Sverige och i svenska medier varit stort och därför kommer vi även att redogöra för både de relevanta och kritiska fakta rörande partiet och dess dokument.

Kunskapsläge

Inledningsvis i detta avsnitt, vill vi klargöra att tillgången till litteratur som explicit behandlar Sverigedemokraternas kriminalpolitik är begränsad. Vi har efter våra litteratursökningar inte hittat mycket litteratur som behandlar vårt område vilket i sin tur legitimerar vår studie. Därför har vi valt att även kort nämna andra partier som brukar räknas in i familjen RHP-partier och vars politik därmed i flera avseenden påminner om Sverigedemokraternas.

Sverigedemokraternas kriminalpolitik

Sverigedemokraternas kriminalpolitik beskrivs som en kriminalpolitik som tätt hänger samman med invandringspolitiken och där partiet inte allt för sällan använder slogans som ”Stoppa det svenskfientliga våldet”. Partiet framhäver behovet av hårdare straff, ökad kontroll och skyddandet av brottsoffer. Sverigedemokraternas yttersta prevention av brottsligheten i landet är att minska invandringen och detta genom att man ökar kontrollen, dels vid landets tullar och dels genom att asylsökande som begår brott per automatik utvisas. Vilka brott som ska leda till utvisning, redogör dock inte partiet för. Vad gäller hårdare straff, framhåller SD att det svenska rättssystemet måste bli strängare i tillämpningen av de rådande lagarna och att straffen måste höjas (Lodenus & Wingborg, 2009, s 104). Konkreta åtgärder som partiet föreslår är till exempel ett avskaffande av den praxis som SD benämner som ”mängdrabatten”. Det vill säga att om

gärningspersonen har begått flertal brott, får denne ett samlat straff för gärningarna. I en motion 2010/11:Ju424 till riksdagen föreslår Kent Ekeröth och Lars Isovaara (SD) att varje brott ska bedömas separat och att varje straff således ska utfärdas separat (Riksdagen, 2010). Ett sådant system skulle innebära att personer som begått flertal brott kan komma att dö i fängelse, om strafftiden överstiger deras levnadsålder, ett system som finns i USA (Lodeniuss & Wingborg, 2009, s 92). Denna typ av livstidsstraff ska kunna utdömas utan möjlighet för gärningspersonen att få straffet tidsbestämd eller benådat (Sverigedemokraterna, 2010c). Partiet vill även att man i Sverige inför ett offentligt sexualförbrytarregister, där man registrerar pedofiler och sexualförbrytare som blivit flerfaldigt dömda, även här i likhet med det som används i USA (a a). Genom att göra detta menar partiet att färre hade vågat begå brott, och att brottsoffer får ett ökat skydd då gärningspersonerna får sitta i fängelse under längre perioder.

Sverigedemokraterna pratar ofta om att det finns ett behov av att skydda svenska kvinnor från våldsbrott så som våldtäkter. Partiet menar att media inte är ärliga mot de svenska kvinnorna, då de inte öppet talar om vilken nationalitet och religionstillhörighet våldtäktsmännen har. Enligt partiets vice ordförande Anna Hagwall, bör media berätta att de flesta våldtäktsmän är utländska och främst muslimska män, så att kvinnorna skulle kunna vara mer vaksamma mot dessa män och inte involvera sig med dem (Lodeniuss & Wingborg, 2009, s 93-94). Utöver det att kvinnorna ska få vetskap om bakgrunden hos våldtäktsmännen, bör man även som ett förebyggande arbete mot denna typ av brott, erbjuda unga tjejer självförsvarskurser i skolan och tillåta de att bära pepparspray. Man bör även utöka kameraövervakningen i riskmiljöer (Sveriges Television, 2010a). För att ytterligare öka brottsoffers makt, vill partiet att brottsoffer ska informeras när gärningspersonen ska ha permission, och ska då kunna lägga in ett veto mot detta (Lodeniuss & Wingborg, 2009, s 93). Staten ska även ha en ersättningskyldighet mot brottsoffret, så att denne inte själva ska behöva införskaffa sig skadestånd från gärningspersonen (Sverigedemokraterna, 2010c).

Sverigedemokraterna vill att man ska utvisa asylsökande som begår brott. Vilken typ av brott som ska räcka för en utvisning och vem utvisningen ska gälla, är partiet inte tydliga med (Lodeniuss & Wingborg, 2009, s 96). Lodeniuss och Wingborg (2009) tar upp frågeställningar kring vart gränsdragningen skulle kunna ligga för partiet. Skulle ett brott som begått i Sverige, och som leder till ett ringa straff, vara tillräckligt för att utvisa en individ till ett land där straffet för samma typ av brott skulle vara döden? Skulle utvisningen gälla en hel familj om en familjemedlem begår brottet?

Redan idag väger Migrationsverket brottet mot asylskälet för de asylsökande som begår brott i landet. Om brottet uppväger asylskälen har Migrationsverket rätt att utvisa individerna. Detta gäller de individer som inte söker asyl enligt Genèvekonventionen, då dessa personer får alltid uppehållstillstånd (a a). Personer som riskerar att straffas med döden, tortyr, annan form av kroppsbestraffning eller förnedring kan få en alternativ skyddsstatusförklaring (Migrationsverket, 2010).

Fram till efter riksdagsvalet 1998 hade Sverigedemokraterna dödsstraff i sitt principprogram, men partiets ledning har idag slopat denna fråga. Trots detta finns

det röster inom partiet som vill driva denna fråga och det sker diskussioner för eller emot dödsstraff inom partiets ungdomsförbund på bland annat internetforum. Partiet vill även kriminalisera gömmandet av flyktingar och detta brott skulle kunna leda till fängelsestraff (Lodenius & Wingborg, 2009, s 96)

Sverigedemokraterna tycker att polis och domstolar i Sverige måste få mer resurser och befogenheter för att utföra sitt arbete. Till exempel så vill partirepresentanterna i Landskrona att man satsar mer på brottsförebyggande åtgärder och att staden får fler patrullerande poliser och även stadsvakter. Andra utökningar av befogenheter för rättsväsendet är bland annat att jourdomstolar ska kunna döma dygnet runt även för brott som ger ringare straff, och att åklagare ska kunna döma utan att tillkalla en hel domstol, även när det gäller brott som skulle kunna leda till fängelsestraff (a a, s 92-93). I partiets valmanifest inför riksdagsvalet 2010 skriver partiet under rubriken "Krafttag mot brottsligheten" att man även vill införa rätten för polisen att använda sig utav brottsprovokation för att kunna ta fast nätpedofiler (Sverigedemokraterna, 2010c).

En sänkning av straffåldern, som innebär att unga skulle kunna dömas till fängelse istället för ungdomsvård och annan form av behandling, är en annan sak som partiet också vill se. Vilken ålder som skulle kunna vara en lämplig straffålder hade partiet dock inte officiellt enats om fram tills riksdagsvalet 2010. Partirepresentanter i Hässleholm, var de som hade den lägsta uttalade straffåldern – tolv år. Från och med 2010 har partiet ett krav på sänkt straffålder till just tolv år (Lodenius & Wingborg, 2009, s 92; Sverigedemokraterna, 2010c).

För de brottslingar som begår grövre brott, ska straffen vara hårdare. Med detta menar inte partiet endast ett straff som innebär att man sitter inne under en längre period, utan även att villkoren ska vara hårdare. De brottslingar som begår grövre brott ska sitta av sitt straff på anstalter vars miljö är kargare också. Utöver detta ska de disciplinen vara hårdare och de arbetsuppgifter som fångarna utför, tyngre än för de som begår lindrigare brott. Man ska även inte ha samma rättigheter vad gäller permissionen (Lodenius & Wingborg, 2009, s 93). Alltså ska där finnas nivåer av standarden på anstalterna vad gäller inre och yttre miljö, där förutsättningarna är att ju svårare brott – desto hårdare straff.

Partiet berör även frågor som organiserad brottslighet, där de vill införa hårdare straff, och man vill slopa IPRED-lagstiftningen (Sverigedemokraterna, 2010c).

Andra RHP-partier i Europa

RHP-partier har haft sin framväxt i Europa under 1980- och 1990-talen. Vid slutet av 1990-talet föll de flesta vänsterregeringar i Europa som tidigare regerat, och partier på högerkanten, däribland RHP-partier fick ett ökat stöd. Idag finns RHP-partier representerade i 13 parlament runt om i EU-länder samt i Schweiz och Norge (Lodenius, 2010, s 3-5)

I Storbritannien finns *The British National Party* (BNP) med partiledaren Nick Griffin som sedan 2009 sitter i EU-parlamentet med en annan partikollega. Griffin har bland annat samverkat med Ku Klux Klan och förnekat Förintelsen. Så sent som år 2010, under hotet att anmälas för brott mot antidiskrimineringslagen, bestämde partiet sig för att ta bort kravet på att man måste vara vit för att få vara

med i partiet. För tredje mandatperioden styrs Italien av en allians bestående av tre högerpopulistiska partier, där partiet *Lega Nord* har varit de med mest framgångar och stöd. Lega Nord har med sin kriminalpolitik bland annat lyckats driva igenom lagar i Italien som säger att polisen utan brottsmisstanke kan fängsla personer som misstänks vara illegala invandrare och att det är kriminellt att vara papperslös i landet. Vid fängslandet kan individer få vistas i läger för identifikation i upp till sex månader, för att sedan avvisas. *Frihetspartiet* (Partij voor de Vrijheid, PVV) med Geert Wilders i toppen, hittar vi i Nederländerna. PVV riktar sin kritik och kamp mot islam och Wilders publikation av kortfilmen *Fitna*, uppmärksammades av Sverigedemokraterna, då SD valde att lägga upp filmen på deras hemsida. I Ungern finns partiet *Jobbik*, som år 2010 blev det tredje största partiet i Ungern. Deras kriminalpolitik fokuserar främst på att eliminera brott begångna av romer – eller som de själva kallar det ”zigenarbroten”. Andra exempel på RHP-partier runt om i Europa är; de norska *Fremskrittspartiet*, Pia Kjaersgards *Dansk Folkeparti*, flamländska *Vlaams Blok/Vlaams Belang*, svenska *Skånepartiet*, italienska *Forza Italia*, *Schweiziska folkpartiet* (*Schweizerische Volkspartei/Union démocratique du Centre, SVP*) och *Österrikiska Frihetspartiet (FPÖ)* med dåvarande, nu avlidna, Jörg Haider, för att bara nämna några (a a, s 3-5).

Kritiska röster mot våldtäktsrapporten

Sverigedemokraternas våldtäktsrapport är som nämnts baserad på rapporter från BRÅ, dock kommer en stor del av kritiken från BRÅ själva. Klara Hradilova-Sedin, som arbetar som utredare vid BRÅ, har kritiserat rapporten till TT. I sin kritik framför hon att SD endast tittat på hälften av våldtäktsdomarna men också att slutsatserna saknar grund. Hon påpekar att begreppen är ”luddiga” i rapporten och drar en parallell mellan *kulturella skillnader* mellan olika länder och inom landet. Hradilova-Sedin förklarar att det när man talar om kulturella skillnader måste man även vara medveten om att dessa även finns inom Sverige vad gäller kvinnosyn, till exempel mellan Norrland och Stockholms innerstad. Hradilova-Sedin anmärker även på att mörkertalet för våldtäkter är stort. Kritiken mot SD:s redovisning av statistik riktar mot att partiet endast tittat på 114st av de sammanlagt 253 fällande våldtäktsdomar under år 2009, samtidigt som det sammanlagt anmäldes ca 6 000 våldtäkter under det undersökta året (Sveriges Television, 2010b).

Fortsatt påpekar Hradilova-Sedin att ”forskning har visat att ju längre i rättsprocessen ett fall kommer, desto fler etniskt svenska förövare har fallit bort” och menar på att det dessutom finns en högre anmälningsbenägenhet när det gäller brott begångna av invandrare (a a).

En annan kritiker till rapporten är kriminologen och professorn vid Stockholms universitet, Jerzy Sarnecki. Sarnecki menar att undersökningen bekräftar ett redan känt faktum, nämligen ”att bland dömda (och misstänkta) för våldtäkt är personer födda i utlandet påtagligt överrepresenterade”. Dock menar Sarnecki att det inte finns stöd för själva slutsatsen som dras av rapporten, att våldtäkterna ökat som ett resultat av invandringen. Även Sarnecki framhäver att det sker en högre anmälningsbenägenhet mot invandrare, en selektion, eller också med ett annat ord - en diskriminering. Han menar att denna selektion även sker bland dem som döms för brott och att det huvudsakliga problemet är att det endast är 10% av alla anmälda våldtäkter som leder till en fällande dom (Svenska Dagbladet, 2010).

Sarnecki ger möjliga förklaringsmodeller till brottslighet så som framförallt socioekonomiska faktorer. Han menar på, med stöd av BRÅ, att skillnader i utbildning är en faktor; ifall man har eftergymnasial utbildning eller saknar gymnasial utbildning, där saknaden av utbildning är en riskfaktor som ger en ökad risk för brottsbenägenhet. Andra faktorer han tar upp är; familjeförhållanden och ekonomisk status men också bostadsområdet man bor i. Som ett komplement till Jerzy Sarneckis förklaringsmodeller nämner BRÅ även den ökade alkoholkonsumtionen i samhället som en riskfaktor för ökad våldsbrottslighet. Med detta som bakgrund drar Sarnecki slutsatsen att det inte är de kulturella skillnaderna mellan etniskt svenska och invandrare som är orsaken till överrepresentationen utan socioekonomiska faktorer så som de ovannämnda (a a).

SD bemöter kritiken på sin hemsida. Partiet framhåller att de 114 domar som de har tittat på har varit våldtäkter mot vuxna och att de i sin rapport gjort tydligt att de uteslutit ”stämpling, försök till våldtäkt samt våldtäkt mot barn”. De menar också att valet att titta på våldtäktsdomar baserats på att de tidigare kritiserats för att titta på endast våldtäktsanmälningar och att kritiken då varit att dessa personer inte är dömda för brotten. I sitt bemötande av kritiken menar SD även att BRÅ i sin egen rapport 2005:17 har förklarat selektionen som att stå för ”en mindre del” av överrepresentationen (Sverigedemokraterna, 2010d).

En annan kritisk röst mot SD:s våldtäktsrapport kommer ifrån Gudrun Schyman (Fi). I SVT:s program Agenda (Sveriges television, 2010a) möts Gudrun Schyman och Jimmie Åkesson i en debatt kring våldtäktsrapporten, möjliga anledningar till våldtäktsbrott samt preventionsåtgärder. Där Åkesson menar att Sverige sköljs över av en våldtäktsvåg som kan ses i statistik presenterad av BRÅ, menar Schyman att ökningen till största del beror på en ändrad sexualbrottslagstiftning och ett bättre bemötande av sexualbrottsoffer. Denna ändring i lagstiftning, bemötande och ett minskat tabubeläggande resulterar i en högre anmälningsbenägenhet hos offer. Vad gäller gärningsmannaprofilen går Schymans förklaringsmodeller i linje med Sarneckis, då hon pekar på socioekonomiska likheter mellan våldtäktsmännen. Men Schyman menar även att det inte är en tillfällighet att många av gärningspersonerna är män, utan att detta sett ur ett genusperspektiv, visar på normer och mönster där män tror sig ha rätt över kvinnors kroppar. Hon menar att våld och sexualdrift är sammankopplat med en rådande mansroll. Dessa normer och mönster, finns i hela världen och även bland svenskar, men att förtrycket av kvinnor ter sig olika beroende på hur långt landet eller världsdelen kommit i sin demokratiutveckling. Åkesson medger att även svenska män våldtar, men hävdar att det förtryck och våld vi ser mot kvinnor baserar sig på hederskulturer som till största del är importerade till Sverige från bland annat Mellanöstern. Därför menar Åkesson att det främsta sättet att bekämpa våldtäkter på, är att man bland annat säkrar att de som flyttar till landet inte har kvinnofientliga attityder och att man är väldigt tydlig med detta. Schyman menar istället att man måste börja utbilda barn och pedagoger i genuskunskap så att barn redan från förskoleåldern kan utvecklas utan att stöpas in i stereotypa kvinno- och mansroller. Åkesson håller inte med Schyman och anser att våldtäkt inte kan ”utbildas bort”. Han menar istället att självförsvarsåtgärder är den rätta lösningen på våldtäkter.

Vad säger BRÅ:s rapport

Den BRÅ-rapport som SD baserat sin Våldtäktsrapport på är kallad *Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet*. I sammanfattningen förklaras att syftet med undersökningen är att ge en uppdaterad ”bild av invandrades registrerade brottslighet som presenterats i tidigare forskning” (BRÅ, 2005, s 7). Rapporten talar tydligt om de överrisker som personer födda i Sverige med en eller två utlandsfödda föräldrar och utlandsfödda personer har. Överrisken för att begå brott är större för utlandsfödda än för personer med en eller två föräldrar som är utlandsfödda (a a).

Den selektion som Sarnecki talade om ovan anser BRÅ, vilket även SD poängterar, endast stå för en mindre del av överriskerna (BRÅ, 2005) (Sverigedemokraterna, 2010d). BRÅ letar alternativa förklaringar för överriskerna och presenterar följande tre faktorer:

- Svårigheter med att lämna hemlandet (kanske för gott) och bosätta sig i ett nytt land
- Sociala faktorer (faktorer som BRÅ anser öka riskerna även för svenskfödda med båda föräldrarna svenskfödda)
- Mottagandet i det nya landet (BRÅ, 2005)

En liten notis bör göras angående användandet av olika begrepp mellan SD och BRÅ. SD använder ordet *överrepresentation* på flera ställen där BRÅ använder ordet *överrisk*. Orden kan tyckas lika men har sannerligen olika laddning hos olika personer och om vi ska titta på ordens faktiska betydelser i de olika texterna så är de väldigt olika. Sverigedemokraterna använder ordet *överrepresentation* för att visa på att det är procentuellt fler utlandsfödda personer som döms för våldtäkt i Sverige (Sverigedemokraterna, 2010a). BRÅ å sin sida använder ordet *överrisker* för att visa på vilka faktorer hos en person som ökar risken för att begå brottslighet (BRÅ, 2005).

Evert Vedung refererar till en av referensteorins huvudteser som säger att ”symbolens referens är dess mening; två symboler är följaktligen synonyma när de refererar till samma objekt” (Vedung, 1977, s 95). Olika ord som kan verka vara synonyma med varandra kan samtidigt ge olika betydelser till samma mening även om de har samma referens. Som nämnts i stycket ovan, har BRÅ använt ordet *överrisker* i sin rapport medan Sverigedemokraterna använt ordet *överrepresentation*, för att förklara samma fenomen. Trots att orden har samma referens, kan de tyckas ha olika laddning och därmed säga olika saker till mottagaren.

3. TEORI

Som vi nämnt utgår vår hypotes från att Sverigedemokraternas kriminalpolitik reproducerar stämplingsteori, som är en av de mer kända kriminalteorierna.

Stämplingsteori

Stämplingsteorin utvecklades i samband med framkomsten av *slumområdena* som genererades av de snabbt växande storstäderna. Kriminalitet enligt denna teori

anses vara en social konstruktion och slumområdena sågs som en grogrund för kriminellt beteende. I dessa områden föddes och spred sig kriminalitet till och mellan de boende i området. Grundtanken i denna kriminalteori är att stämplantet av en person som kriminell, på grund av till exempel vilket område personen bor i, kan medföra att denna individ blir kriminell utan att han eller hon själv hade haft tankar om att utföra kriminella handlingar tidigare (Lilly, Cullen & Ball, 2007).

Det som också är utmärkande för stämplingsteorin är att teorin menar att myndighetspersoner, särskilt poliser, gör skillnad på en kriminell person från en annan kriminell person just beroende på bakgrund; var man bor, var man kommer ifrån, vilken klass man tillhör och så vidare. Fängelser och sluten ungdomsvård ses som *skolor för kriminalitet*. Här möts personer som begått kriminella handlingar av olika natur, vissa som bara utfört en och andra som är återkommande på institutionen, och lär sig av varandra samt skapar kontakter. Dessa institutioner blir ytterligare en grogrund för kriminellt beteende (a a).

Lilly, Cullen & Ball (2007) refererar till Edwin Lemert som skiljer på den primära och den sekundära avvikelser inom kriminellt beteende, hur stämplantet av en (oftast ung) person kan leda till återkommande kriminalitet. Under den *primära avvikelser* har samhället inte reagerat negativt på de kriminella eller omoraliska handlingar som personen utfört. Däremot så är det under den *sekundära avvikelser* som en negativ självbild cementeras hos personen genom samhällets och myndigheternas negativa reaktioner på det kriminella eller omoraliska beteendet. Samhället och myndigheterna ser helt enkelt personen som kriminell och oförmögen att kunna ändra sig, vilket i sin tur leder till att personen ser sig själv som sådan. Självbilden är fortfarande intakt i stadiet av den primära avvikelser och stämplingsteoretiker anser då att det är viktigt att personen inte hamnar i den sekundära avvikelser och "blir" en kriminell person, både i sina egna och i andras ögon (a a).

Den beskrivna grundtanken kan hänföras till ett viktigt begrepp inom teorin – nämligen *självuppfyllande profetia*. Begreppet är från början framtaget av Merton men vidareutvecklat av Becker för stämplingsteorins räkning. Att en person till slut blir "så som alla trodde att denne var eller skulle förväntas bli", blir att uppfylla profetian. Personen i fråga behöver inte ens haft en tanke på att till exempel begå kriminella handlingar, men när samhället redan *stämplat* personen som kriminell, och denne får erfara detta, kan personen till slut ge sig hän till sådant beteende då samhället ändå redan ser honom eller henne som kriminell (a a).

Vår hypotes

Efter att ha läst Sverigedemokraternas uppmärksammade Våldtäktsrapport, ökade vår nyfikenhet kring partiets ställningstaganden i kriminalpolitiska frågor. Partiet gick tydligt ut i rapporten och i övrig media, med budskapet om att våldtäkterna i Sverige drastiskt har ökat och att antalet våldtäkter radikalt hade kunnat minska om landet haft en strängare invandringspolitik. Partiet menar att våldtäkterna, och annan kriminalitet, ökat i takt med invandringen och att invandrare, är överrepresenterade i brottsstatistiken. För att få bukt på denna "våldtäktsvåg" och på övrig brottslighet, bör Sverige först och främst minska sin invandring. Denna

typ av förslag på åtgärd kunde vi samtidigt uppmärksamma på andra håll där partiet figurerat; i debatter, pressmeddelanden, valkampanjer och bloggar. Den tydliga utpekning av en särskild grupp, invandrare, som skyldiga för merparten av brottsligheten, segregationen i landet, ekonomin och en minskad välfärd, fick oss att tänka på stämplingsteorin och begreppen som teorin innefattar. Vi såg begreppen som applicerbara på partiets politik och därmed uppstod en given hypotes för vår studie. Med vår hypotes och studie ville vi samtidigt försöka ta reda på om Sverigedemokraternas kriminalpolitik utifrån teorin, i själva verket kan tänkas vara kontraproduktiv för det partiet sägs vilja bekämpa.

Konsekvensetik

Stämplingsteori är en kriminalteori med många delar som vi, författarna, tycker är starkt kopplat till konsekvensetiken som bedömningsmetod. Konsekvensetik kan definieras på följande sätt:

... vi frågar vilka konsekvenser som följer av att en viss handling utförs eller av att man följer en viss regel. De samlade konsekvenserna avgör om en handling eller regel är rätt.
(Blennberger, 2005, s 59)

Inom konsekvensetiken skiljer man på bedömningar i förväg, beslutsmetod, och bedömningar i efterhand, riktighetskriterium. Om man använder konsekvensetiken som beslutsmetod innan man tar ett beslut så överväger man å ena sidan konsekvenserna innan man utför en handling, men kan å andra sidan inte veta om bedömningen är riktig – man kan bara göra övervägningen. Om man använder konsekvensetiken i efterhand för att istället se ifall handlingen man utfört varit riktig, där av begreppet riktighetskriterium, bör man på ett säkrare sätt kunna avgöra om man handlat rätt men det är då svårt att veta om utfallet blivit bättre om man handlat annorlunda. Dessa är osäkerhetsmoment som uppstår när man använder konsekvensetiken, det kan också vara osäkert om negativa konsekvenser kan uppstå på sikt (a a).

En bra definition att vila sitt beslut på är att:

... en handling är rätt om vi har välgrundade skäl att tro att det sannolikt är just den handling som ger de bästa konsekvenserna.
(Blennberger, 2005, s 60)

Detta betyder att även om det efteråt skulle visa sig, enligt riktighetskriteriet, att handlingen gav negativa konsekvenser var det ändå rätt beslut av de omständigheter som rådde (a a).

Konsekvensetik som komplement

Vi har tänkt ha konsekvensetik som ett komplement till stämplingsteorin, som har huvudrollen i vår hypotes. Stämplingsteorins tankar om att stämplandet av personer som kriminella beroende på vilket område man bor i eller kommer ifrån, kan få konsekvenser för dessa personer och kan leda till en självuppfyllande profetia. Teorin talar också om konsekvenserna med stränga straff och att avtjäna tid i fängelse eller sluten ungdomsvård som anses vara skolor för utlärande av kriminalitet. Här blir konsekvensetiken i teorin ytterst tydlig. Det är klara negativa konsekvenser som följer både av stämplandet och av avtjänad tid på ovanstående myndigheter.

4. METOD

I detta kapitel redogör vi för de metoder som vi använt i vår undersökning. Vi förklarar även tillvägagångssättet för urvalet av informanter, problematiserar våra forskarroller och de uppkomna etiska överväganden som vi fått ta ställning till. Vi tar även upp validitets och reliabilitets aspekter av vårt material och förklarar för den analysmetod vi använt oss utav i resultat och analyskapitlet. Då det väldigt sent i arbetets gång blev klart att vår tänkta intervju inte kom att kunna genomföras, har vi ändå valt att i detta kapitel ha med de avsnitt som berör denna metod. Vi är medvetna om att detta kan uppfattas som onödigt men efter flera diskussioner tycker vi ändå att dessa delar är relevanta då de är en del i tillvägagångssättet och en del av arbetsprocessen.

Informanternas medverkan

Från början hade vi e-post kontakt med en av de tilltänkta informanterna, där denne berättade för oss att han inte längre var ansvarig för det politiska område som vår undersökning avsåg. Han hänvisade oss därför till den politiker som nu är ansvarig och meddelade att han vidarebefordrat vårt ärende med informationsbrev och samtyckesbrev. Efter detta inväntade vi svar från den nya informanten, men utan vidare framgång. Då vi varit tidspressade, tog vi återigen kontakt med den första intervjupersonen och förklarade att vi inte fått svar från hans kollega samt att vi gärna såg att han ställde upp då han tidigare varit ansvarig för vårt uppsatsområde och därmed säkert ändå har kunskapen. Därtill skickade vi e-post till informant nummer två där vi ännu en gång förklarade vår önskan om ett intervjutillfälle. Kontakten med den första informanten upphörde efter vår andra e-post, då denne inte svarade. Den senare informanten har vi inte fått någon respons från alls.

Eftersom vi inte fått den önskade kontakten med informanterna, har vår undersökning kommit att baseras på endast litterära studier.

Metodologisk ansats

För att besvara vårt syfte, våra frågeställningar och testa vår hypotes har vi valt att göra en litteraturstudie med kompletterande intervjuer. Litteraturen som studerats för hela undersökningen har varit skriven av och om Sverigedemokraterna. Fem utvalda dokument publicerade av Sverigedemokraterna har valts ut för att analyseras till Resultatkapitlet. Vi valde att avgränsa litteraturen till analysen så att denna skulle bli hanterbar för oss. Vi gjorde även en avgränsning vid valet av informanter, på så vis att vi endast skickade tillfrågan om intervju till de politiker som i första hand haft/har hand om det politiska området vi valt att studera. Till analysen av materialet i Resultatkapitlet valde vi att använda oss utav innehållsanalys, för att på bästa sätt få fram huvudinnehållet i texterna. Vi har sedan valt att titta på innehållet utifrån stämplingsteorin för att på så vis testa vår hypotes.

Val av metod: triangulering

Att använda sig av mer än en metod i undersökningen, att *triangulera*, är ett sätt att öka *validiteten* (giltigheten) av resultatet (Robson, 2002).

”... nyckeln till trianguleringen är att betrakta samma sak utifrån olika synvinklar för att på så sätt kunna bekräfta eller ifrågasätta de resultat man fått.”
(Bell, 2006, s 116, Bell citerar Laws [2003, s 281])⁸

Genom att använda både *litteraturstudier* och *intervjuer* ämnar vi att stärka resultatet av litteraturstudierna med resultaten från intervjun/erna. Dock finns där en risk vid triangulering av två metoder; resultaten kan vara motsägelsefulla (Robson, 2002). Vi anser att i vår undersökning, som är inriktad på ett specifikt parti och dess kriminalpolitik, är syftet och undersökningsfältet väldigt avgränsat och motsägelser i resultaten säger något relevant för vårt syfte och våra frågeställningar. Att triangulera ger oss en mer utförlig bild av vårt undersökningsfält vilket också är en anledning för oss att kombinera två metoder.

Litteraturstudier

Vi har i val av forskarmetod fokuserat på litteraturstudier som huvuddel. Vi kommer att använda oss av redan existerande dokument, *sekundärdata*, som skapats av Sverigedemokraterna själva till vår analys. Dokumenten har vi valt efter relevans utifrån vårt syfte med undersökningen. Sammanlagt kommer 5st dokument användas för att kunna utröna vilken eller vilka kriminalteorier som är av intresse. Vi har valt att titta på innehållet i artiklarna utifrån *innehållsanalys* för att på så vis se vilka återkommande förklaringar till kriminalitet som finns. Innehållsanalys har just detta som syfte; att se hur ofta ett begrepp, en mening eller hur många spaltmeter som upptas av ett specificerat tema. Genom denna metod kan vi på så vis urskilja även återkommande åtgärder och preventioner som partiet anser antagbara i brottsbekämpningen (Bell, 2006). Vi kommer sedan att koppla fynden från analysen till relevanta kriminalteorier.

Semistrukturerad intervjumetod

Som ett komplement till litteraturstudierna har vi funnit den kvalitativa intervjun mest lämpad. Med hjälp av denna metod har vi haft för avsikt att utöka det resultat som framkommit ur litteraturen. Genom att använda oss utav intervjuer med enskilda representativa informanter, har vi fått ett utrymme för att ställa frågor som uppkommit under våra litteraturstudier, och på så vis få en fördjupad, och förhoppningsvis mer precis, bild av området vi studerat (Dalen, 2008).

Vårt val av intervjumetod har varit den semistrukturerade intervjun med en intervjuguide (se Bilaga 1) som grund. Denna metod har dels valts för att vi som författare ska behålla en struktur i intervjun och kunna ställa de frågor vi burit med oss från litteraturstudierna, med en förhoppning om raka svar. Men även för att intervjun ska bli, i vår mening, mer levande, med ett utrymme för informanten att utöka sina svar. Fördelen med denna intervjuform är även att vi som författare ska kunna ställa följdfrågor som uppkommer spontant under intervjuns gång (a a).

---

⁸ Bell, 2006, refererat till citat av Laws, 2003, s 281

Vi kommer först och främst att försöka få intervjuer ansikte mot ansikte med de utvalda intervjugpersonerna. Men om detta inte går att genomföra, på grund av tidsbrist eller geografiskt avstånd, så kommer vi att föreslå intervju via telefon eller chatt program så som MSN Messenger. Vi ser fördelar med att använda oss utav chatt program, så som att man direkt får materialet nerskrivet av sin intervjugperson, och att både vi som intervjuare och intervjugpersonen har större möjlighet att noggrant formulera sig. Det är även lättare att ställa följdfrågor och återknyta till vad som tidigare sagts, då allt är nerskrivet och tillgängligt för båda parter att se.

Intervjuguiden

Intervjuguiden innehåller fyra huvudteman där tre utav dessa är direkt framtagna ur uppsatsens frågeställningar. Detta för att på bästa möjliga sätt kunna besvara uppsatsens syfte. Det fjärde temat har vi valt att kalla för *Begreppsdefinitioner* och intervjufrågorna som följer under detta tema, är som själva temarubriken antyder, frågor kring hur partiet definierar de relevanta begreppen. Vi menar att det är viktigt att veta vad partiet anser och menar vid användandet av dessa begrepp, för att på så vis öka förståendet för vad som sägs.

Tillvägagångssätt: urval & forskarrollen

Urvalet är viktigt vid litteraturstudier

Vid litteraturstudier, och framförallt vid innehållsanalys, är urvalet väldigt viktigt. Innehållsanalys är ofta förekommande vid försök att hitta till exempel skevheter i artiklar eller böcker och ofta innebär detta ett stort urval för att kunna dra replikerbara slutsatser (Bell, 2006). Vårt material och urval är begränsat så tillvida att vi utgår från partiets publicerade och aktuella dokument. Dock är målet att vi ska ha tillräckligt relevanta artiklar och dokument för att kunna dra slutsatser om funna kriminalteorier.

Då vi valt att triangulera studien med kompletterande intervjuer anser vi att vi på så vis kommer att få ett mer säkerställt resultat. Det är inte bara de skrivna orden som talar utan partiet ges ytterligare utrymme att klargöra sina åsikter. Urvalet i intervjun handlade om att hitta den eller de personer som på bästa sätt kunde svara besvara de frågeställningar som uppkommit. Därför valde vi att kontakta den som ansvarar för partiets kriminalpolitik. Då denna person inte längre ägnar sig åt den delen av partiets politik, hänvisades vi till nuvarande ansvarig för kriminalpolitiken, Kent Ekeröth (SD) som sitter i justitieutskottet.

Författarnas förförståelse

Vår förförståelse på området baseras på den bild som media har framställt, och den bild som vi själva har skapat genom det vi sett och läst. Genom att läsa tidigare forskning om partiet, partiets historik, sätta oss in i partiets politik och ta del av de dokumentärer, debatter och andra mediala framställningar av partiet har vi skapat oss en uppfattning. Denna uppfattning är att Sverigedemokraterna är ett parti med rötter i rasistiska och nazistiska organisationer och att dessa tankegångar och värderingar än idag kan urskiljas i partiets politik. Dock vill vi tillägga att mycket av informationen som vi tillgivit oss om partiet, inte är skapad av SD själva, utan verkar vara skapad av kritiker till SD.

Vi har i så lång utsträckning som möjligt försökt hålla oss objektiva när vi närmat oss partiets kriminalpolitik och beskrivningen av denna. Men som tidigare nämnt är mycket av den litteratur vi hittat skriven av kritiker till partiet och i denna information framställs partiet än idag som ett parti med dolda motiv. Det har där av varit omöjligt för oss att beskriva partiets bakgrund som annat än rasistisk och nazistisk utifrån litteratur som ej är skriven av partiet själv.

Analysmetod

Vi har valt innehållsanalys som textanalys i vår litteraturstudie för att se relevanta mönster i de studerade texterna, men även till det material som produceras genom vår intervju. Innehållsanalys anses främst vara kvantitativ men kan med fördel användas i kvalitativa studier. I innehållsanalys utgår man från frågeställningarna i sökandet efter svaren och man kodar och kategoriserar utifrån dessa frågeställningar (Robson, 2002, s 348-357). Våra kategorier kommer att utgå från våra frågeställningar då detta är mest gynnsamt för oss. Vi kommer att koda hela meningar för att på så vis utröna mer kvalitativa svar på våra forskningsfrågor. Det mest vanliga är att koderna består av enstaka ord men då vi inte är intresserade av kvantiteten utan den kvalitativa meningen i sig, så blir det naturligt att koderna är hela meningar.

Vi kommer således att spela in och transkribera vår intervju för att kunna behandla denna på samma sätt om intervjuerna sker ansikte mot ansikte. Med bandade intervjuer finns alltid en risk att intervjupersonen hämmas men då vi kommer att intervjua en officiell politiker anser vi att detta inte kommer att vara ett problem för vår intervju (Bell, 2009, s 165-167).

Vi kommer att efter kodningen och kategoriseringen att koppla dessa till stämplingsteorin. Vi har i vår beskrivning av stämplingsteorin framhävt vissa karakteristika som vi avser att använda i denna koppling. Kopplingen mellan teorin och kodningen blir en del av analysen, en del av resultatet. Det blir på detta sätt ett test av hur hållbar vår hypotes är. Som komplement kommer vi att testa hur resultaten står sig mot konsekvensetiketen i samspel med stämplingsteorin.

Etiska ställningstaganden

Forskarrollens betydelse och handlingsutrymme har under årens lopp förändrats en hel del. Olika riktlinjer har tillkommit i form av Nürnbergkodexen, Helsingforsdeklarationen och Belmontrapporten.

Nürnbergkodexen, som kom 1947, gäller främst medicinska experiment men innehåller delar som är högst relevanta även för vår undersökning. *Informerat samtycke* accentueras i den första av kodexens 10 punkter, en annan viktig aspekt i kodexen är *rätten att avbryta*. 1964 kom vidareutvecklingen av Nürnbergkodexen i form av Helsingforsdeklarationen. Även denna gäller inom det medicinska området, främst för läkare, men har många vitala delar även för socialt arbete. I Helsingforsdeklarationen fastslogs att en särskild etikkommitté ska granska alla experiment med mänskliga objekt för att bedöma att allt går etiskt riktigt till. Denna deklaration ställer dessutom striktare krav på det informerade samtycket (Forsman, 1997). Colin Robson (2002) radar upp ett antal punkter som ett informerat samtycke bör innehålla, nämligen;

- namn, adress och telefonnummer till dem som står för undersökningen,
- en kortare sammanfattning av undersökningens syfte och även vilken roll respondenterna har i denna,
- en specificering om vad deltagandet innebär för respondenten i form av anonymitet och möjlighet att avbryta medverkan närhelst personen vill och att deltagandet är frivilligt,
- en plats för respondenten att skriva under att denne tagit del av och godkänt samtycket,
- en kopia av det påskrivna samtycket till respondenten.

Robson (2002) tycker även att samtycket ska innehålla en ruta för respondenten att kryssa i om denne godkänner användandet av citat från de svar respondenten har givit. I vår ansökan till etikprövningsnämnden vid Malmö högskola har vi följt skolans anvisningar för att utforma vårt samtycke samt informationsbrev om vårt examensarbete. Dessa färdiga mallar och rekommendationer för att fylla i samtycket, och även informationsbrevet, innehåller alla de överstående delarna utom just godkännandet för att använda citat. Dock anser vi att det i Sverige är väl känt att citat används som bestyrkanden vid kvalitativa intervjuer i examensarbeten och vi ser alltså inte detta som ett problem varken för respondenten eller för undersökningen.

År 1979 publicerades Belmontrapporten som innehöll tre etiska principer; respekt för personer, att göra gott och rättvisa. Med *respekt för personer* avsåg rapporten informerat samtycke och med *att göra gott* avsåg rapporten en avvägning mellan risker och nytta, för att visa på att forskningen gör mer nytta än den utgör en risk. Den sista punkten känns högst aktuell för oss då rapporten med rättvisa syftar till valet av forskningsobjekt och på individuell nivå menar att ”man inte skall erbjuda forskning som kan medföra fördelar enbart till de personer som forskaren gillar” (Forsman, 1997). Man ska inte heller göra tvärtom och utsätta personer som forskaren inte tycker om för risk. Vi vill i vår undersökning vara så objektiva som möjligt och sätta de känslor vi har inför partiet åt sidan för att på så vis kunna ge en så korrekt bild av partiets kriminalpolitik som möjligt. Vi anser att det faktum att vi är medvetna om vår förförståelse av partiet ger oss chansen att just kunna vara objektiva.

I vårt utformande av intervjufrågorna har vi även tagit hänsyn till dessa etiska aspekter och försökt att inte ställa ledande frågor eller andra typer av frågor som automatiskt ger de svar vi trodde eller förutspådde. Svaren ska vara spontana och informanten ska känna sig fri att svara hur han/hon vill utan yttre påverkan från vår sida (Forsman, 1997).

Vetenskapsrådet har fyra huvudkrav för forskningsetik som berör humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. De fyra kraven är (1) *informationskravet*, (2) *samtyckeskravet*, (3) *konfidentialitetskravet*, och (4) *nyttjandekravet*. *Informationskravet* innebär att den som bedriver forskningen ska informera de tilltänka respondenter om under vilka villkor dessa ställer upp på undersökningen. Därtill ska forskarna förklara att respondenterna har rätt att avbryta när de själva önskar och att deras medverkan är frivillig. Regeln för *samtyckeskravet* är att man

som forskare inhämtar samtycke från respondenterna. Särskilda samtycken från verksamhetschefer ska inhämtas om ens studie avser att undersöka en hel verksamhet. Om respondenterna väljer att avbryta sin medverkan ska detta ske utan vidare påtryckningar eller andra negativa påföljder från forskarnas håll. Det som gäller när det kommer till *konfidentialitetskravet*, är bland annat att eventuell känslig information om respondenterna omfattas av en tystnadsplikt, att information som kan vara känslig inte kan läcka ut till andra än de som bedriver forskningen, att respondenterna har möjligheten att vara anonyma och att information som lagrats inte gör det möjligt för utomstående att identifiera respondenterna. Det sista huvudkravet, *nyttjandekravet*, innebär att information om enskilda personer inte får användas för kommersiellt bruk eller lånas ut och inte heller användas som underlag för beslut som berör den enskilda och som denne inte själv medgivit, så som olika tvångsinsatser samt vård och behandling (Vetenskapsrådet, 2002).

Vi har i enlighet med Malmö Högskolas krav för att bedriva forskning, ansökt tillstånd från högskolans etiska råd, för att utföra den undersökning vi avsåg göra. I vår ansökan till rådet lämnade vi in informationsbrevet och samtyckesytyget, skrivna i den form som dessa dokument sedan utlämnades till de tänkta respondenterna. Dokumentens utformning godkändes av Malmö Högskolas etiska råd och innan godkännandet nådde oss, tog vi inte kontakt med intervjupersonerna.

Informationsbrevet och samtyckesdokumentet som vi tillhandahöll informanterna, innehöll bland annat information om vilka vi är, varför vi kontaktar de, en tydlig förklaring för hur utformningen av undersökningen skulle se ut, hur det insamlade materialet skulle komma att användas, och att de när som helst kan välja att dra sig ur undersökningen. Därtill fanns kontaktuppgifter till oss och till vår handledare.

Materialet

Vi har vid kodningen och analysen till resultat kapitlet använt oss utav fem av partiets dokument; *SD:s skuggbudget för 2011*, *Sverigedemokraternas principprogram*, *Invandringspolitiskt program*, *Dags att tala klarspråk om våldtäkterna* samt *valmanifestet 99 förslag för ett bättre Sverige*. Samtliga dokument är från 2010 med undantag av principprogrammet som är sedan 2005. Dokumenten är högst aktuella både i tid och i innehåll.

Det faktum att vi har använt det invandringspolitiska programmet kan enkelt förklaras med att partiet i övriga dokument relaterar till invandrades medverkan i den kriminella världen. Därför tyckte vi att det var av vikt att ha med detta program, för att inte lämna några lösa ändar i vårt resultat.

Reliabilitet och Validitet

Reliabiliteten, eller tillförlitligheten, i en studie fastställs genom:

... i vilken utsträckning ett instrument eller tillvägagångssätt ger samma resultat vid olika tillfällen under i övrigt lika omständigheter.
(Bell, 2006, s 117)

I vår studie, som blev en ren litteraturstudie, har vi använt 5st av Sverigedemokraternas egna dokument för att besvara vårt syfte och våra frågeställningar samt testa vår hypotes. Vi valde aktuella dokument och dokument som rörde det ämne som vår studie är baserad på. Med detta som bakgrund och med vår utförliga metodbeskrivning i ryggen anser vi att studien är särdeles tillförlitlig.

En studie ska också vara valid, det vill säga giltig. Validiteten i en studie är detsamma som:

... utformning av en forskningsinsats i syfte att kunna ge trovärdiga slutsatser och att de resultat och belägg som en undersökning leder fram till ska utgöra starkt stöd för de tolkningar som görs.

(Bell, 2006, s 117-118, Bell citerar Sapsford & Judd [1996, s 1])

Rent krasst vill man veta ifall frågorna mäter det man avser att mäta, svarar resultatet till det syftet avser. Det är viktigt att beskriva resans, studiens, gång så korrekt som möjligt. Intervjuer ska spelas in och transkriberas för att feltolkningarna ska minimeras. Tolkningar av materialet ska ske genom undersökningens gång och materialet ska själv leda fram till resultatet hellre än att författarna genom förutfattade idéer leder materialet till det resultat som förväntas. Triangulering är ett sätt att stärka validiteten och det var också den tanken vi hade med att kombinera litteraturstudie och intervju (Robson, 2002, s 170-176). För att stärka validiteten i de från början tilltänkta intervjuerna, gavs informanterna grundlig information om vad studien var tilltänkt att mäta i form av ett informationsbrev. Därtill skapade vi en intervjuguide, vars innehåll förklaras närmre i avsnittet *Intervjuguiden*. Vi har varit noggranna med att innehållet i frågorna till intervjuerna, överensstämmer med det studien avsett undersöka, och det informanterna fått reda på att studien ska innehålla (Olsson & Sörensen, 2008).

För att ytterligare stärka validiteten i studien har vi noga funderat över valet av informanter. Vi inriktade oss på att ta kontakt med de som direkt arbetade inom det område vi tänkt studera, för att på så vis få de mest giltiga svaren.

Vi har varit medvetna om våra förutfattade meningar om Sverigedemokraterna och har aktivt agerat objektivt genom studiens gång. Vi har antecknat moment som hänt och sammanställt detta för läsaren att kunna följa. Kodning och kategorisering av materialet har skett utifrån våra frågeställningar och har sedan sammanställts för att ge resultatet. Då vår tilltänkta triangulering inte gick att genomföra kan man argumentera för att validiteten i studien sjunkit. Intervjupersonerna har inte använt möjlighet att i en intervju ge djupare förklaring för sin kriminalpolitik och de utvalda begreppen. Dock kan inte vi som författare, påverka den utgång studien har fått, och har utifrån det möjligheter vi haft, agerat på bästa möjliga sätt för att behålla validiteten i studien.

Arbetsfördelning

Vi har, som jämbördiga författare, till bästa förmåga delat arbetet lika oss emellan. Vissa avsnitt i arbetet kan till huvudsak vara skrivna av den ena parten men inget kapitel i arbetet är till fullo skrivet av endast en person. Det har varit viktigt för oss att båda är delaktiga i alla delar och att arbetet ska kännas som bådars arbete.

Vi har båda lagt ner tid på att läsa in oss på kunskapsområdet och de dokument som har använts i uppsatsen. Vi känner båda att det har varit en lika delad arbetsbörda. Detta är *vårt* arbete.

5. RESULTAT OCH ANALYS

Vi hade från början planerat en triangulering med litteraturstudie samt en kompletterande intervju men då intervjun inte kunde genomföras, som tidigare förklarats, har studien utvecklats till en ren litteraturstudie.

Vilken teoretisk grund vilar Sverigedemokraternas kriminalpolitik på?

Något som vi ville klargöra närmare med intervjun var vilken teoretisk grund som just Sverigedemokraternas kriminalpolitik vilar på. I sin skuggbudget (Sverigedemokraterna, 2010b) förklarar partiet att man inspirerats av *socialkonservatism* och *den svenska folkhemstanken* men även av *traditionella värdekonservativa idéer* samt *principen om grundläggande social rättvisa*. Dessa inspirationer har sin del i de idéer som partiet framför i sin skuggbudget men även i deras politik. Så vad innebär de olika teorierna eller inspirationerna? Partiet går inte vidare in för att förklara dessa teorier vilket gör det svårt att veta hur de använt dem och vilka delar av dem som använts. Detta är sådant som hade varit av vikt för oss att undersöka genom en intervju, men detta gick som sagt tyvärr inte att genomföra. Därför har vi valt att själva kort redogöra för vad socialkonservatismen innebär, men kan som nyss nämnts inte styrka om det är denna tolkning av socialkonservatismen som Sverigedemokraterna menar; Socialkonservatismen uppstod som en kritik mot industrialiseringen under 1800-talet och de allt tyngre arbetsförhållanden som fabriksarbetare fick. De som är förespråkare för denna typ av konservatism sägs stå på den svages sida i samhället och menar att staten aktivt bör värna om de mest utsatta (Nationalencyklopedin, 2010g).

Det som är grundläggande för hela Sverigedemokraternas politik är *den nationalistiska principen* (Sverigedemokraterna, 2005). Denna princip går i stort ut på att bevara varje lands unikheter, att hålla gränserna stängda (*statens område*) – både landets och befolkningsmässigt. Befolkningens gemensamma historia har skapat hela landets befolknings gemensamma *kultur*. Principen talar för mångfalden och dess bevarande. Denna mångfald går endast att bevara genom att hålla nationerna separata från varandra och inte blanda dem eller befolkningen samt inte heller rucka på gränserna. Sverigedemokraterna menar också att mångkulturella länder tenderar att förstärka den starkare kulturen men samtidigt försvaga övriga vilket stärker deras idé om att hålla olika kulturer för sig.

Staten och kulturen är två av tre delar i principen, den tredje är nationen. Att vara av samma kultur är att vara av samma nation menar SD. De förklarar dock att komplexiteten kommer av hur man definierar kultur och gör själva följande definition:

... den omgivning av självklarheter, minnen och föreställningar som vi lever i och som vi är med om att forma. (Sverigedemokraterna, 2005, s 6)

De vill även lägga till språk, religion, lojaliteter och ursprung till denna definition. Det är befolkningen och dess särart som utgör nationen menar SD. Det är en kränkning mot den nationalistiska principen att majoritetsbefolkningen låter sig styras av en minoritetsbefolkning och man anser då att invandring är en sådan kränkning. Det är också en kränkning att sträva efter ett mångkulturellt samhälle då detta hotar den homogena majoritetsbefolkningen som är av gemensam kultur. En annan allvarlig kränkning är överstatlighet. Överstatlighet förklaras som när flera stater bildar en politisk union vars ord står över den egna statens och partiets motstånd till EU kan verkas komma från denna kränkning. Den tredje allvarliga kränkningen som anges är imperialism. Man menar globalisering och internationalisering med detta då imperialism i form av krig inte berör detta land. Istället kallar partiet detta för kulturimperialism i form av påtvingade kulturmöten (a a).

Traditionalism och *reformism* är även dessa med och påverkar partiets politik. Med dessa två begrepp menar SD att landets förfäder får rösträtt, ett sätt att bevara "det gemensamma arvet" och att ta till vara det förfäderna skapat för kommande generationer (a a, s 8). Familjen ses som kärnan, man och kvinna som kompletterande för varandra. Varje barn har rätt till både en mamma och en pappa, något som partiet ser är av ytterst vikt. Återskapandet av *det svenska folkhemmet* är ett essentiellt mål för partiet. Detta svenska folkhem ses som ett demokratiskt samhälle där det demokratiska begreppet ska innehålla ett minimum av värderingar, viktigare är alla medborgares lika rättigheter och skyldigheter, alla medborgares trygghet som skapas genom minskandet av våld och instabilitet. Det svenska folkhemmet ska präglas av en känsla av frihet. SD ser även att landet fortsatt ska vara en konstitutionell monarki (a a).

Nationell solidaritet är eftersträvansvärt:

Det är Sverigedemokraternas övertygelse att solidariteten beror på identifikationen. Vi har en benägenhet att i högre utsträckning känna solidaritet med dem vi kan identifiera oss med. För att upprätthålla medborgarnas vilja att bidra till det allmänna är det därför viktigt att de gemensamma ekonomiska resurserna i första hand används till inhemska behov.
(Sverigedemokraterna, 2005, s 10)

Det är detta som SD menar ska motivera medborgarna till att betala skatt från sin lön och bidra till det gemensamma samhällets behov. I en intervju hade det varit intressant att veta på vilket sätt dessa medel skulle läggas inom kriminalpolitiken. Ifall rehabilitering av kriminella personer hade kunnat komma på tal som ett inhemskt mål eller inte.

Hur ser Sverigedemokraterna på kriminalitet?

Sverigedemokraterna ser att kriminaliteten har ökat kraftigt och då framförallt den grova brottsligheten till följd av de övriga riksdagspartiernas politik. Partiet ser sin egen nya välfärdspolitik som svaret på den otrygghet som uppstått till följd av att övriga partier inte kunnat förvalta det ansvar de fått av medborgarna. Sverige anses ha gått från ett land som inte haft begreppet *gruppvåldtäkt* i sitt vokabulär till ett land där detta är ett ofta förekommande fenomen. Man menar att istället för

att ha ett brottsofferperspektiv med utökat fokus på de skötsamma medborgarna så har regeringen haft ett perspektiv mer ur brottslingens förutsättningar. Partiet anser att domstolsbehandlingen tar alldeles för lång tid och man vill skydda offren under denna period med vittnesskydd samt att förhindra att gärningsmannen vistas fritt innan domslut (Sverigedemokraterna, 2010b, s 39).

Partiet anser att en stor del av kriminaliteten kommer av ett svagt gränsskydd och vill återupprätta gränsbevakningen i form av försvarsmakten, kustbevakningen, säkerhetspolisen och andra myndigheter för att:

... på ett effektivt sätt och i samverkan kan försvåra och förhindra militant islamism och andra former av utländsk politisk extremism från att verka i vårt land.
(Sverigedemokraterna, 2010b, s 42)

Partiet anser även att det försvagade gränsskyddet ”gynnar människohandel, människosmuggling, smuggling av vapen och droger samt ekonomisk brottslighet” och man vill inte att landet ska vara en fristad för sådan kriminalitet (a a).

Djurskyddslagstiftningen anses viktig och man vill förhindra att produkter från inhuman djurhållning ska kunna importeras och konkurrera med produkter från godkänd djurhållning.

Exempel på varor som skulle kunna bli föremål för ett sådant importförbud är köttprodukter från djur som utsatts för obedövad ritualsakt, kinesiska pälsverk och gåslever.
(Sverigedemokraterna, 2010b, s 45)

Invandringen ses som en stort bidragande faktor till den ökade kriminaliteten:

Även om många enskilda invandrare lämnat positiva bidrag till det svenska samhället, har den sammantagna effekten av massinvandringspolitiken, i kombination med en samhällsupplösande mångkulturalism, enligt Sverigedemokraternas mening blivit stora och allvarliga problem i form av segregation, utanförskap, sjunkande kunskaps- och betygsnivåer i skolan, etniska och religiösa motsättningar, ökad kriminalitet, skenande kostnader och försämrad välfärd.
(Sverigedemokraterna, 2010b, s 47)

Samhörigheten i samhället är beroende av dess homogenitet och den höga invandringsnivån anses hota denna. Man menar att det egentligen endast är 10% av de mottagna invandrarna som haft ett faktiskt konstaterat skyddsbehov och anser att de ekonomiska bidragen har bättre effekt i krisområdenas närhet (a a). Genom att satsa resurserna till närområdena så att dessa länder ska kunna ta emot flyktingarna anses man minska de problem som uppstår i mottagarländerna och dessutom undviker den diskriminering som uppstår gentemot de personer som inte har resurser eller överhuvudtaget kan ta sig över halva jordklotet för att söka skydd (Sverigedemokraterna, 2007, s 2).

Integration skulle innebära att svenskar och invandrare (som två grupper) ska bilda en ny enhet och då förlorar en del av sin identitet. Detta skulle innebära att svenskarna inte kan utveckla sin kultur och identitet på samma sätt som förr (a a). För att skydda samhörigheten menar även partiet att istället för att satsa på mångkulturalism ska man satsa på assimilering för att skapa gemenskap och

delaktighet. Denna assimilering anses värna om ”nationen och den gemensamma identiteten” (Sverigedemokraterna, 2010b, s 54). Det ska även vara tillfälliga uppehållstillstånd som utdelas och som asylsökande måste man kunna visa på handlingar som styrker identitet och nationalitet för att inte utvisas till det land man anlänt från (a a, s 51). Det ska dessutom vara obligatoriskt att lämna fingeravtryck och DNA-test för att säkerställa identitet och hindra spridning av sjukdomar som HIV och tuberkulos (Sverigedemokraterna, 2007, s 4). Nyanlända invandrare ska även ”noggrant informeras om svenska lagar och samhällsregler. Den som trots detta begår någon form av kriminell handling under sin handläggningsperiod skall utvisas utan vidare prövning av ansökan” (Sverigedemokraterna, 2010b, s 51).

Partiet vill ge utökad stöd till invandrarkvinnor för att motverka tvångsgifte, hedersrelaterat våld och religiöst förtryck. Man menar att Sverige idag uppmuntrar invandrare att hålla kvar sina sedvänjor och värdering som inte anses vara förenliga med det beteende som är acceptabelt av majoriteten (a a, s 10). Då massinvandringen ses som ett hot mot samhörigheten och solidariteten ser Sverigedemokraterna assimilering som det enda svaret och en nödvändighet för att undvika att den egna befolkningen ska bli minoritet i sitt eget land.

Svenska traditioner, värderingar, regler och lagar skall vara normgivande i hela det svenska samhället. Svenskan skall vara det samhällsbärande språket inom samtliga samhällsområden. Alla former av etnisk kvotering eller positiv särbehandling av invandrare skall avskaffas.
(Sverigedemokraterna, 2007, s 6)

Hemspråksundervisning ska ske på egen bekostnad och ifall behov av tolk kvarstår vid kontakt med myndigheter, trots genomgången SFI⁹-utbildning, ska även detta bekostas av individen själv. Religiösa och politiska symboler ska vara förbjudna att bäras av offentliganställd personal på arbetsplatsen samt heltäckande slöjor i skolan. Undantag från assimileringpolitiken ges samer och tornedalsfinskar som sedan urminnes tider funnits i landet (a a).

Sverigedemokraterna vill att asyl endast ska beviljas åt dem som enligt FN:s flyktingkonvention uppfyller kraven (Genèvekonventionen) eller de kvotflyktingar som innefattas av avtal med UNHCR¹⁰. Samtidigt kan personer som av ytterst humanitära skäl inte kan återvända till sitt hemland beviljas tillfälligt uppehållstillstånd. Partiet förstår att assimileringen kan vara lång och svår och ser då att Sverige istället ger bidrag för att hjälpa personerna till återvandring. Detta generösa bidrag och stöd ska underlätta frivillig återvandring och betalas ut som en engångssumma. Det ska även innebära att en person som återvandrat avsäger sig sitt svenska medborgarskap men också eventuella framtida svenska medborgarskap (a a).

Invandrarna är även i fokus i den beryktade våldtäktsrapporten som Sverigedemokraterna publicerade under hösten 2010. I rapporten ser partiet en stigande utveckling i antalet anmälda våldtäkter och de ser även en överrepresentation av utlandsfödda bland de dömda förövarna. Man menar också

---

⁹ Svenska För Invandrare - SFI

¹⁰ The UN Refugee Agency / United Nations High Commissioner for Refugees – Förenta nationernas flyktingkommisariat

att BRÅ, vars rapportering man baserat hela rapporten på, visat att socioekonomiska variabler inte kan förklara denna överrepresentation. Det är invandrare från Afrika och Mellanöstern som står för den största delen av de dömda förövarna och partiet anser att synen på våldtäkt och kvinnors rättigheter i dessa kulturer är den mest troliga orsaken. Inom vissa kulturer är det som i Sverige bedöms som våldtäkt inte alls förbjudet och SD visar genom flera citat från bland annat Norge hur personer av muslimsk tro ser ner på kvinnor som inte är av denna tro och som inte bär slöja. Kläderna inbjuder till våldtäkten medan slöjan förhindrar den. Det är värre att våldta en muslimsk kvinna än en som inte är av den tron. Den förnedring och det förakt som våldtäkten innebär kanske inte bara är avsedd mot kvinnan utan även mot den kultur eller folkgrupp som hon tillhör, menar SD och drar en parallell till väpnade konflikter där kvinnan blivit en symbol för just kulturen eller folkgruppen. Samtidigt påpekar Sverigedemokraterna att detta faktiskt rör sig om en mindre del av invandrarna och att majoriteten fördömer och bekämpar dessa handlingar (Sverigedemokraterna, 2010a).

En av de viktigaste ståndpunkterna inom kriminaliteten är att alla människor har grundläggande rättigheter som inte får kränkas men med dessa rättigheter påföljder även skyldigheter. Man är ansvarig för sina egna handlingar och dess konsekvenser:

Utän skyldigheter kan inga rättigheter upprätthållas.
(Sverigedemokraterna, 2005, s 8)

Vilka åtgärder och preventioner anser Sverigedemokraterna vara lämpliga i brottsbekämpningen?

Sverigedemokraternas övergripande mål med sin politik är att:

... skapa ett välmående samhälle – ett folkhem – präglad av trygghet, harmoni och solidaritet. Erfarenheter från vår historia och vår omvärld visar att de viktigaste faktorerna för att kunna skapa ett sådant samhälle är småskalighet, en fungerande rättstat, en stark gemensam identitet och grundläggande social rättvisa.
(Sverigedemokraterna, 2005, s 4)

Skuggbudgeten för 2011 (Sverigedemokraterna, 2010b) avser att omfördela medel till välfärds- och trygghetsåtgärder från invandringspolitiken och utvecklingsbiståndet. Man vill att åklagarmyndigheterna, domstolsväsendet och kriminalvården ska få utökade medel för att bedriva sina verksamheter. Man vill satsa på full sysselsättning, på småföretagare, forskning och utveckling samt på bättre matchning på arbetsmarknaden. Med den ekonomiska politiken ser man som främsta uppgift att skapa trygghet, tillhörighet och solidaritet i strävan efter att återupprätta *det svenska folkhemmet*.

Partiets valmanifest (Sverigedemokraterna, 2010c) inför valet 2010 innehåller 99 förslag för ett bättre Sverige. Bland dessa förslag finns stycket *Krafttag mot brottsligheten*, ett punktat stycke med flera åtgärder mot kriminalitet. Partiet vill bland annat ha:

- En kraftig straffskärpning för grova och upprepade brott.

- Ett införande av verkliga livstidsstraff, utan möjlighet till tidsbestämning eller benådning, för de värsta brottslingarna.
- Ett införande av obligatorisk utvisning för alla utländska medborgare som begår grövre brott.
- Ett omedelbart avskaffande av mängdrabatten på brott.
/.../
- Ett offentligt register över dömda pedofiler och flerfaldigt dömda våldtäktsmän.
- Ett stärkt vittnesskydd.
/.../
- En kraftig höjning av anslagen till polisen.
/.../
- Ett införande av möjligheten för polisen att använda brottsprovokation i jakten på nätpedofiler.
- En sänkning av straffmyndighetsåldern till 12 år.
/.../
(Sverigedemokraterna, 2010c, s 3)

Partiet vill ha nolltolerans mot kvinnofientliga attityder och tillmälen såväl i skolan som i annan offentlig verksamhet samt ett utökat stöd för kvinnojourerna runt om i landet (a a). Man vill även att straffen för kvinnofridsbrott, såsom människohandel, våldtäkt och kvinnomisshandel, ska skärpas (Sverigedemokraterna, 2010b, s 70). Det ska vara förbjudet att utföra ritualspektakel på obebodda djur samt att importera produkter från djur som lidit. För att motverka detta ser partiet att man inför särskild djurskyddspolis samt ett ökat stöd för djurskyddskontroller från länsstyrelsen (Sverigedemokraterna, 2010c). Individer och fordon som rör sig in i och ut ur landet ska kunna undersökas av polisen och tullen i syfte att förhindra smuggling och annan brottslighet över gränserna – samtidigt som man vill utöka medlen för myndigheter som bidrar till skärpta gränskontroller (Sverigedemokraterna, 2010b).

Den välkända och tidigare beskrivna våldtäktsrapporten (Sverigedemokraterna, 2010a) avslutas med olika politiska mål som partiet strävar efter i denna brottsbekämpning, däribland:

- Invandringen från kulturellt avlägsna länder måste kraftigt begränsas och det måste utarbetas effektivare former för att säkerställa att de invandrare som släpps in i landet inte är kriminellt belastade och inte hyser negativa attityder gentemot svenska kvinnor. /.../
- Om man under den [prövotid på 10 år för svenskt medborgarskap som SD vill införa – vårt tillägg] perioden gör sig skyldig till ett allvarligt brott som till exempel våldtäkt ska medborgarskapet kunna dras in och personen utvisas på livstid.
- Upplysningskampanjer riktade till de mest överrepresenterade invandrargrupperna skall genomföras och tydligt information kring den svenska synen på kvinnors rättigheter, den svenska våldtäktslagstiftningen och det straff som väntar om man bryter mot denna skall ingå som en obligatorisk del av SFI-undervisningen.
- Nolltolerans mot kvinnofientliga attityder och beteenden måste införas på landets skolor och utsatta flickors möjlighet att begära och få skadestånd från de skolor som inte uppfyller sina åtaganden skall förbättras.
- Ett statligt stimulansbidrag för att utöka arbetet med att förbättra otrygghets- och riskskapande miljöer ska utgå till landets kommuner. Det måste också bli lättare att få tillstånd för kameraövervakning av särskilt utsatta miljöer och stråk.
- Samtliga skolor i landet ska erbjuda en grundkurs i självskydd och självförsvar och personer som känner sig otrygga och hotade ska efter ansökan och utbildning hos polisen lagligt kunna få bära pepparspray.

- Rättsväsendets rutiner måste ses över och en oberoende granskningskommission som ser över alla nedlagda våldtäktsfall och föreslår förbättringar ska inrättas. /.../
- Straffvärdet för våldtäkt måste höjas kraftigt, mängdrabatten på brott avskaffas och storleken på skadestånden till offren ökas. Skadestånd skall dessutom betalas ut av staten direkt till brottsoffret. Dagens ordning där våldtäktsoffer kan tvingas att själva kontakta våldtäktsmannen och be om att få sitt skadestånd är både orimlig och omänsklig. /.../ (Sverigedemokraterna, 2010a, s 8-9, författarnas egen punktning)

Att erhålla medborgarskap eller uppehållstillstånd på falska grunder skall innebära att man kan få dessa indragna och sedan utvisas ur landet. Man ska inte heller kunna ha dubbla medborgarskap ifall man har ett svenskt medborgarskap (Sverigedemokraterna, 2007).

I det stora hela går Sverigedemokraternas brottsbekämpning ut på att skärpa straffen och förflytta perspektivet från brottslingens till brottsoffret eller potentiella brottsoffer.

Om respekten för lagen ska kunna upprätthållas och om individuell rättskipning ska kunna undvikas är det viktigt att lagöverträdelser bestraffas hårt och snabbt, och att lagarna är i samklang med den folkliga uppfattningen. Principen om allas likhet inför lagen är en förutsättning för upprätthållandet av rättsstaten. (Sverigedemokraterna, 2005, s 9)

Sverigedemokraterna, kriminalpolitik och stämplingsteori

Låt oss testa vår hypotes;

Vår hypotes är att Sverigedemokraternas kriminalpolitik reproducerar stämplingsteori. Vi tror att genom partiets ställningstaganden inom kriminalpolitiska spörsmål och deras förda retorik, skapas risken för att vissa grupper/individer stämplas. Detta kan i sin tur tänkas bidra till ökad brottslighet i form av den självuppfyllande profetian.

Stämpling

Stämplingsteorin uppkom i samband med framväxten av de tidigare nämnda slumområdena som ansågs vara grogrunder för kriminalitet. Att en person kan anses, och stämplas att, vara kriminell bara på grund av att personen kommer ifrån eller bor i ett sådant område är en av grundtankar i denna kriminalteori (Lilly, Cullen & Ball, 2007).

I Sverigedemokraternas våldtäktsrapport (2010a) redovisas i ord hur invandrare, närmare bestämt utlandsfödda, är överrepresenterade i våldtäktsstatistiken över dömda våldtäktsmän. Det redovisas även att det är invandrare från Afrika och Mellanöstern som står för den större delen i denna statistik. Troliga förklaringar som partiet ger är kvinnosynen i dessa områden; synen på våldtäkt mot kvinnor och kvinnors rättigheter. Partiet ser även förklaringar som att sådant som bedöms vara våldtäkt i Sverige kanske inte alls anses vara våldtäkt i dessa länder. Ytterligare en förklaring görs genom att dra hänvisa till väpnade konflikter där kvinnan blir en symbol för kulturen eller folkgruppen och våldtäkten blir då i sin tur riktad som förnedrande mot själva kulturen eller folkgruppen i motsats till att vara riktad mot kvinnan.

I rapporten styrker SD sina argument med olika citat från intervjuer med muslimska män, bland annat från Norge, som rakt ut säger att de ser ner på kvinnor som inte är av den muslimska tron, att det är värre att våldta en muslimsk kvinna än en ickemuslimsk kvinna och att kvinnor som klär sig på ett visst sätt ber om att bli våldtagna. Kvinnor med slöja skyddas mot våldtäkt av denna. Även om partiet i ett par meningar klargör att detta synsätt inte gäller alla invandrare utan att majoriteten fördömer våldtäkter så blir resultatet av rapporten i sin helhet att män födda utomlands, framförallt de födda i Afrika eller Mellanöstern, stämplas som våldtäktsmän med en föraktande kvinnosyn. Åtgärderna som partiet står för i bekämpandet av våldtäkterna handlar till stor del om att minska invandringen till landet, främst från kulturellt avlägsna länder, och att ändra synen hos de personer som invandrar till Sverige upplysningskampanjer. Personer som får medborgarskap ska få detta på 10 års provotid som innebär att ifall personen begår någon form av allvarligt brott under denna period så kommer personen att förlora sitt medborgarskap och utvisas på livstid (a a).

Just att använda muslimer som exempel syns även på andra ställen. Som exempel kan vi ta det skärpta gränsskyddet som ska:

... försvåra och förhindra militant islamism och andra former av utländsk politisk extremism från att verka i vårt land.
(Sverigedemokraterna, 2010b, s 42)

Partiet hade kunnat välja att skriva olika former av utländsk politisk extremism istället för att särskilt peka ut militant islamism för sig då detta bidrar till att stämpla muslimer i negativ mening. SD verkar dessutom förutsätta att politisk extremism är något kopplat till personer från andra länder, bättre vore kanske att rent utav skriva politisk extremism. Partiet förklarar inte heller i närmare detalj vad som innefattas i *utländsk politisk extremism*, vilka länder eller världsdelar som detta gäller och inte heller hur detta fenomen ter sig i uttryck.

Vidare ser partiet invandrare som ett hot som samhörigheten i landet. De anser att samhörigheten är beroende av medborgarnas homogenitet och ta emot många invandrare till landet hotar landets utveckling och välmående. Partiet anser att invandringen bör och kan minskas med 90% då det endast är 10% av invandrarna som har ett konstaterat skyddsbehov (a a). Här fortsätter partiet att stämpla invandrare som ett hot mot landets samhörighet, ett hot mot landets utveckling. Invandringen anses vara en kränkning mot den nationalistiska principen (Sverigedemokraterna, 2005).

Det verkar dessutom bli nästintill omöjligt för invandrare att bli en del av Sverige utifrån den nationalistiska principen. Den svenska kulturen är skapad av en gemensam historia, det gemensamma språket, religionen, lojaliteterna och ursprunget (a a). Det torde då omöjligt för en person som inte är född i Sverige av svenska föräldrar att bli en del av denna kultur, vilket i sin tur skapar ett oöverberrörligt utanförskap. Detta utanförskap är i sin tur en stor del i de så kallade slumområden som växer fram i städernas utkanter.

Självuppfyllande profetian

Med detta som bakgrund synes det sannolikt att denna spiral skapar en självuppfyllande profetia. Partiet stämplar invandrare som kriminella hot mot

Sverige och använder de individer med utländsk bakgrund som begår brott, som exempel för att styrka sitt budskap. Invandrare kan inte heller bli en del av landet och hamnar i ett ofrånkomligt utanförskap i bostadsområden som anses vara slummen. Rent konsekvensetiskt bidrar detta stämplande till förödande konsekvenser för personerna i fråga. Med detta som bakgrund borde partiet ta i akt hur de formulerar sig och hur de avser att nå sina politiska mål.

Skolor för kriminalitet

Sverigedemokraterna uppger att de vill ta krafttag mot brottsligheten. Deras lösning är en generell skärpning av straffen för kriminella handlingar samt en skärpning i förebyggandet av brott. Partiet vill öka gränsskyddet för att förhindra människohandel, smuggling av olika slag samt ekonomisk brottslighet. Man vill även ge utökade anslag till kriminalvården, åklagarmyndigheten, domstolsväsendet samt polisen (Sverigedemokraterna, 2010b).

Partiet vill införa livstidsstraff utan benådning eller tidsbestämning, avskaffa ”mängdrabatter” på brott, så att varje enskilt brott döms för sig, införa obligatorisk utvisning av utländska medborgare som begår grövre brott samt sänka straffmyndighetsåldern för brott till 12 år för att nämna några punkter (a a). Alla dessa krafttag är enligt stämplingsteorin förödande för personerna som begår brott och skapar i sin tur ännu fler brott. I stämplingsteorin anses fängelser och slutna ungdomsvård vara skolor för kriminalitet, en slags mötesplats där kriminell kompetens lärs ut till varandra samt en mötesplats för att skapa nya kriminella kontakter. Att sänka straffmyndighetsåldern till 12 år bidrar även till att den så kallade *sekundära avvikelsen* infinner sig i ännu yngre ålder än vad den gör idag och cementeras i personen redan som ett yngre barn. Detta kan då tänkas bidra till att dessa personer, som idag inte hade kunnat dömas till slutna ungdomsvård för brott, begår ännu fler och kanske ännu grövre brott, än om dessa kunnat få en chans att bättra sig utan en sådan dom (Lilly, Cullen & Ball, 2007).

Detta är i sig inte ett reproducerande av stämplingsteori men Sverigedemokraternas kriminalpolitik skulle istället här frambringa en högre brottslighet än idag som konsekvens – vilket motverkar det som partiet eftersträvar. En omvärdering efter konsekvensetisk beslutsmetod torde kunna ändra partiets preventiva politik och utveckla andra åtgärder för att komma till rätta med brottsligheten. Det har också framkommit i undersökningar att befolkningen i landet vid tillfrågan vill ha strängare straff, men när de själv får döma så ger de mildare straff än domstolarna själva ger (Dagens Nyheter, 2010).

Håller hypotesen?

Med detta som bakgrund tycker vi, författarna, att det är väldigt tydligt att Sverigedemokraternas kriminalpolitik reproducerar stämplingsteorin. Sättet att formulera meningar och skriva rapporter pekar ut, eller rättare sagt stämplar, invandrare som kriminella, som våldtäktsmän och som hot mot den svenska befolkningens sammanhållning. Partiet betonar att en person har utländsk bakgrund, när denne begår en kriminell handling, och därmed kan det uppfattas som att bakgrunden är väsentlig och knuten till den kriminella handling som utförts.

Det är också tydligt i partiets politik, att det ska vara svårare att vara invandrare än svensk i Sverige, och att det ska vara svårt att få uppehållstillstånd och medborgarskap. Det ska dessutom vara svårt att behålla dessa. Med definitionen av den nationalistiska principen innebär det också att det är nästintill omöjligt att känna sig "svensk" ifall man har flyttat hit eller har föräldrar som är födda utomlands (vare sig det är båda eller bara den ena). Det blir en direkt stämpling till ett liv i Sverige i utanförskap, ett "vi – svenskar och dom - invandrare", utan möjlighet att känna samhörighet med majoritetsbefolkningen.

Att Sverigedemokraternas svar på brottsligheten går i direkt motsats till det som stämplingsteorin förespråkar ser vi inte som ett hinder för hypotesen. Det blir inte en reproducering av kriminalteorin men metoden, att skärpa alla straff och att peka ut en grupp som kriminella eller potentiellt kriminella med mera, har koppling till teorin. Denna metod för att komma till bukt med brottslighetsproblematiken, har förkastats av stämplingsteoretikerna då den i själva verket genererar mer brott.

Det är ett hot mot validiteten att inte överväga alternativa förklaringar till resultaten man får, då detta annars kan hota objektiviteten (Robson, 2002). Då partiet endast redovisar negativa konsekvenser som kommer av invandringen och endast poängterar invandrarnas roll i landets brottslighet är det svårt att klargöra ifall det skulle kunna vara så att SD gjort en konsekvensetisk övervägning. Det kan tänkas att Sverigedemokraterna inte vill landet något ont och därför borde ha gjort en övervägning om konsekvenserna av sin förda politik. Men som sagt lyfts endast en sida av flera upp. Partiet redovisar inte heller de positiva konsekvenserna som invandringen har fört med sig till landet, vilket gör det svårt för oss, författarna, att se och själva överväga konsekvenserna som partiet kan ha övervägt. Detta i sin tur gör det omöjligt att se ifall en eventuell konsekvensetisk beslutsmetod blivit korrekt genomförd. Dock anser vi att bristen på information tyder på att detta inte genomförts.

Slutsatsen blir helt enkelt att Sverigedemokraterna tydligt stämplar individer som kriminella med sin kriminalpolitik, vilket talar för stämplingsteorin, men att de däremot går mot stämplingsteorin med sina metoder för att komma på rätsida med kriminaliteten i landet. Enligt stämplingsteoretikerna skulle Sverigedemokraterna stå för det samhälle som stämplingsteorin avser att motverka. Stämplingsteoretikerna vill undvika att stämpla individer som kriminella då detta ger negativa konsekvenser och man vill inte heller ge stränga straff då detta anses generera fler brott som konsekvens. Rent konsekvensetiskt borde SD se över sin kriminalpolitik, eller kanske sin politik över huvudtaget, för att förhindra att denna genererar fler brott i vårt samhälle som de redan ser har en alldeles för hög brottslighet.

6. DISKUSSION

Att stämplandet är en del av Sverigedemokraternas kriminalpolitik, och politik i övrigt, ter sig väldigt tydligt genom denna studie. Det verkar kanske då också ligga något i vår parallell till Vedung (1977, s 69-73) som nämns i första kapitlet

(se s 4). Partiets framställning av sig själva är att de är ett Sverigevänligt parti, dock visar partiet genom sin politik att de i sin tur även är främlingsfientliga. Budskapet om att vara ett parti som värnar om Sverige, döljer den verkliga och bakomliggande meningen om att vara ett främlingsfientligt parti. Att hellre presentera sig som ett Sverigevänligt parti, istället för ett främlingsfientligt, kan ha att göra med att det sistnämnda budskapet anses motverka partiets framfart, då väljare oftast inte vill rösta på ett parti som kan anses rasistiskt eller nazistiskt.

I alla dokument och texter som vi läst som Sverigedemokraterna själva genererat handlar större delen av dem om invandrare, personer födda utomlands, och de problem som partiet anser att dessa individer för med sig. Av resultatet kan det även kännas som en nästintill omöjlighet att komma till Sverige som flykting eller invandrare och kanske framförallt som muslim. Muslimer tillhör den grupp som utpekats som en egen grupp vid flera tillfällen samtidigt som personer från andra länder klumpas ihop till en, till synes, homogen grupp; invandrare. Men gruppen invandrare är väl allt annat än en homogen grupp personer. Personer kommer till Sverige från alla världens hörn och precis som alla svenskar inte kan ses som en homogen grupp, bör inte heller gruppen invandrare ses som homogen. I denna grupp finns en uppsjö av olika nationaliteter och religioner som dessutom inte heller är homogena i sig själva.

En annan tanke som dök upp medan vi, författarna, gick igenom resultatet var det faktum att partiet i våldtäktsrapporten talar om muslimernas inställning till icke-muslimska kvinnor. Partiet menar att det finns en tendens att muslimska män anser att icke-muslimska kvinnor, ber om att bli våldtagna genom sin klädsel (Sverigedemokraterna, 2010a). Det har ju hänt mer än en gång att svenska domstolar påverkats i sitt domslut vid en våldtäktsrättegång beroende av vad kvinnan burit för kläder (Sydsvenskan, 2005). Domstolens handlande i dessa domar säger något om hur man ska se på kvinnan i dessa situationer och om hennes egen del i händelsen. Men om detta nämner Sverigedemokraterna ingenting i sin rapport. Ska det ändå inte vara så att en kvinna, eller man för den delen, ska kunna gå naken på gatan utan att för den sakens skull riskera att bli våldtagen?

Det vi också tänkte på var att Sverigedemokraternas syn på kriminalitetens ökande och att Sverige gått från ett land som inte har begreppet gruppvåldtäkt i sitt vokabulär till ett som har det som ett vanligt förekommande fenomen (Sverigedemokraterna, 2010b). Detta säger mer om begreppet *gruppvåldtäkt* än om själva företeelsen i sig. Det kan ha varit en vanligt förekommande företeelse förr i tiden också men man kanske inte talade om det. BRÅ:s (2005) rapport visar att både våldtäktsbegreppet utökats och att anmälningsbenägenheten ökat. Så vad menar partiet egentligen? Att begreppet tillkommit i ordlistan? Att det har funnits men man pratade inte om det förr bara? Det kanske rent utav är så att kvinnors status, som var lägre förr, bidrog till att de inte kunde få upprättelse för en gruppvåldtäkt ifall de blivit utsatt för en sådan?

En annan grupp, om man nu väljer att klumpa ihop personer till en grupp, som verkar hamna utanför det samhälle som Sverigedemokraterna vill ha är homosexuella. Partiet talar om barnens rätt till både en mamma och en pappa samt hur mannen och kvinnan kompletterar varandra (Sverigedemokraterna, 2005).

Detta utesluter att homosexuella par kan få skaffa barn och kanske till och med vara gifta eller rent utav tillsammans. Man och man eller kvinna och kvinna skulle då inte komplettera varandra och inte heller kunna ge sitt barn de förutsättningar som denne har rätt till. Det får oss också att undra ifall de invandrare som av ytterst humanitära skäl kan få asyl enligt Sverigedemokraternas (2007) politik kan få det på grund av sin sexuella läggning? Hur ställer sig partiet till faktumet att där finns individer som på grund av rättssystemet i ursprungslandet riskerar kroppsbestraffning eller dödsstraff på grund av sin sexuella läggning och därför sökt skydd i bland annat Sverige?

Stämplingsteorin visade sig vara ett korrekt val av teori i vår hypotes. Under arbetets gång skedde dessutom ett bombdåd i Stockholm som visade sig vara ett planerat terrordåd med flera bomber som inte detonerade. Det var en självmordsbombare som sprängde sig själv mitt i Stockholm. Efter dådet gör Jimmie Åkessons sekreterare, Alexandra Brunell, ett inlägg på Twitter med ämnesordet ”#äntligen” och sedan skriver hon ”är det nu man får säga ?vad var det jag sa??” (Sveriges Television, 2010c). Vi uppfattar detta som en bekräftelse på att muslimer är stämplade som terrorister inom partiet, speciellt då partiledaren Jimmie Åkesson endast beklagar ordvalet men inte kräver att Brunell ska be om ursäkt.

Sverigedemokraternas grundinspiration, den nationalistiska principen, och de idéer som innefattas av denna verkar syfta till att bevara landet i det gamla, i det som varit, och återgå till det som varit ”bättre förr”. Vill vi verkligen att Sverige ska stanna där och inte följa utvecklingen? Å ena sidan talar SD om att Sverige ska utvecklas, men å andra sidan vill partiet att detta ska ske utan att landet är en del av globaliseringen eller EU. Utvecklingen ska dessutom gå sakta framåt med förfädernas påverkan (Sverigedemokraterna, 2005). Hur detta i praktiken skulle gå till är, för oss, svårt att få ihop.

7. REFERENSER

Litteratur

- Bell, J.** (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund; Studentlitteratur AB
- Bengtsson, H-A.** (2009) (red.). *Högerpopulismen – En antologi om Sverigedemokraterna*. Stockholm; Premiss förlag. Tryck: WS Bookwell OY, Finland
- Blennberger, E.** (2005). *Etik i socialpolitik och socialt arbete*. Lund; Studentlitteratur AB
- Dalen, M.** (2008). *Intervju som metod*. Lund; Gleerups Utbildning AB
- Forsman, B.** (1997). *Forskningsetik – En introduktion*. Lund; Studentlitteratur.
- Kiiskinen, J. & Saveljeff, S.** (2010). *Att dansa i otakt med väljarna – Socialdemokraternas och Moderaternas strategiska bemötande av Sverigedemokraterna*. Doktorsavhandling; Linköpings universitet och Malmö Högskola
- Laws, S. med Harper, C. & Marcus, R.** (2003). *Research for Development: A Practical Guide*. London; Sage
- Lilly, R., Cullen, F., Ball, R.** (2007). *Criminological Theory: context and consequences*. London; Sage
- Lodenus, A-L.** (2010) *Världspolitikens Dagsfrågor: Revolt mot eliten – Om högerpopulister i Europa*. Utrikespolitiska Institutet 2010/5
- Lodenus, A-L. & Larsson, S.** (1991) *Extremhögern*. Stockholm; Tidens Förlag
- Lodenus A-L & Wingborg M.** (2009). *Slaget om svenskheten – Ta debatten med Sverigedemokraterna*. Stockholm; Premiss förlag. Tryck: WS Bookwell OY, Finland
- Olsson, H & Sörensson, S.** (2008). *Forskningsprocessen – Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm; Liber
- Robson, C.** (2002). *Real world research*. Oxford; Blackwell publishing
- Roth, H.I.** (2005). *Mångkulturalismens utmaningar*. Lund; Studentlitteratur AB
- Vedung, E.** (1977). *Det rationella politiska samtalet – Hur politiska budskap tolkas, ordnas och provas*. Stockholm; Bonniers Grafiska Industrier AB

Sverigedemokraternas egna dokument och rapporter

Sverigedemokraterna (2005). *Sverigedemokraternas principprogram.*

Hämtad 2010-10-07 på sidan;

<http://sverigedemokraterna.se/files/2010/07/Sverigedemokraternas-principprogram-2005.pdf>

Sverigedemokraterna (2007). *Invandringspolitiskt program.*

Hämtad 2010-11-21 på sidan;

<http://sverigedemokraterna.se/vara-asikter/invandringspolitisk-program/>

Sverigedemokraterna (2010a). *Dags att tala klarspråk om våldtäkterna.*

Rapport från Sverigedemokraterna hämtad 2010-10-26 på sidan;

www.sverigedemokraterna.se/filer/sd_valdtaktsrapport.pdf

Sverigedemokraterna (2010b). *Budgetproposition för 2011.*

Sverigedemokraternas skuggbudget hämtad 2010-10-07 på sidan;

http://sverigedemokraterna.se/files/2010/10/budget2010_27okt_v1.pdf

Sverigedemokraterna (2010c). *99 förslag för ett bättre Sverige.*

Valmanifest från Sverigedemokraterna hämtad 2010-10-26 på sidan;

http://sverigedemokraterna.se/files/2010/09/Valmanifest_2010.pdf

Sverigedemokraterna (2010d). *SD bemöter kritik mot våldtäktsrapport.*

Inlägg från Sverigedemokraternas pressekreteriat hämtad 2010-10-26 på sidan;

<http://sverigedemokraterna.se/2010/08/25/sd-bemoter-kritik-mot-valdtaktsrapport/>

Sverigedemokraterna (2010e). *Partiets historik i kronologisk ordning.*

Hämtad 2010-12-10 på sidan;

<http://sverigedemokraterna.se/vart-parti/partiets-historik-i-kronologisk-ordning/>

Sverigedemokraterna (2010f). *Inte ok kalla Sverigedemokrat för nazist.*

Pressmeddelande 2010-11-30 hämtat 2010-12-10 på sidan;

http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/sverigedemokraterna/pressrelease/view/inte-ok-kalla-sverigedemokrat-foer-nazist-531706?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=Subscription&utm_content=pressrelease

Internet

Brottsförebyggande Rådet (2005). *Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet*. Rapport nerladdad som pdf 2010-11-06 på sidan;

http://www.bra.se/extra/faq/?module_instance=2&action=question_show&id=339

Dagens Nyheter (2010). ”*Krav på skärpta straff saknar stöd hos folket*”. Debattartikel från 2010-08-17 hämtad 2010-12-28 på sidan;

<http://www.dn.se/debatt/krav-pa-skarpta-straff-saknar-stod-hos-folket-1.1154702>

Migrationsverket (2010). Hämtad 2010-12-21 på sidan;

<http://www.migrationsverket.se/info/443.html>

Nationalencyklopedin (2010a). Hämtad 2010-12-21 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/lang/invandrare>

Nationalencyklopedin (2010b). Hämtad 2010-12-21 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/sve/svensk/O350400>

Nationalencyklopedin (2010c). Hämtad 2010-12-21 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/sve/svensk/O350402>

Nationalencyklopedin (2010d). Hämtad 2010-12-21 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/sve/svenskhet>

Nationalencyklopedin (2010e). Hämtad 2010-12-21 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/sve/m%C3%A5ngkulturalism>

Nationalencyklopedin (2010f). Hämtad 2010-12-27 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/sve/kultur>

Nationalencyklopedin (2010g). Hämtad 2010-12-28 på sidan;

<http://www.ne.se.support.mah.se/enkel/konservatism>

Riksdagen (2010). *Motion 2010/11:Ju424 Ta bort mängdrabatten vid flerfaldig brottslighet*. Motion till riksdagen av Kent Ekeröth och Lars Isovaara (SD) 2010-10-27 hämtad 2010-12-15 på sidan;

http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&doktyp=mot&rm=2010/11&bet=Ju424&dok_id=GY02Ju424

Svenska Dagbladet (2010). *SD:s rapport får icke godkänt*. Artikel med Jerzy Sarnecki i Svenska dagbladet 2010-08-27 hämtad 2010-10-26 på sidan;

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/sds-rapport-far-icke-godkant_5193703.svd

Sveriges Television (2010a). *Agenda*. SVTs rapport och debattprogram Agenda med programledare Karin Hübinette 2010-08-22, hämtad 2010-12-09 på sidan;

http://svtplay.se/v/2114036/debatt_mellan_schyman_och_akesson_i_agenda

Sveriges Television (2010b). *Brå kritiskt mot SD:s våldtäktsutspel*. Artikel med Klara Hradilova-Sedin i Sveriges television 2010-08-25 hämtad 2010-11-10 på sidan;

http://svt.se/2.58360/1.2118879/utskriftsvanligt_format?printerfriendly=true

Sveriges Television (2010c). *"Äntligen" – SD om bomben*. Artikel från 2010-12-16 hämtad 2010-12-27 på sidan;

<http://www.nsd.se/opinion/ledare/artikel.aspx?articleid=5845132>

Svenska kyrkan (2009). *Slutgiltigt resultat för val till kyrkomöte 2009*. Hämtad 2010-12-03 på sidan;

<http://kyrkoval.svenskakyrkan.se/valresultatslutgiltigt2009>

Sydsvenskan (2005). *De dubbla övergreppen*. Artikel från 2005-04-22 hämtad 2010-12-30 på sidan;

<http://www.sydsvenskan.se/kultur-och-nojen/article24217/De-dubbla-overgreppen.html>

Valmyndigheten (2010). *Valresultat val till riksdagen 2010*. Hämtad 2010-12-03 på sidan;

<http://val.se>

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2010-12-21 på sidan;

www.vr.se/download/18.../forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf

BILAGA 1

Intervjuguiden

Hur ser SD på kriminalitet?	Vilken teoretisk grund vilar SDs kriminalpolitik på?	Vilka åtgärder och preventioner anser SD vara lämpliga i brottsbekämpningen?	Begreppsdefinitioner
- Hur tycker ni att kriminaliteten i Sverige ser ut?	- Vad baserar ni er kriminalpolitik på?	- Hur tänker ni att man ska kunna minska kriminaliteten?	- Hur definierar ni begreppet invandrare?
- Hur utbredd är den?	- Utgår ni ifrån någon kriminalteori?	- Hur anser ni att man ska arbeta för att förebygga kriminalitet?	- Hur definierar ni begreppet svensk?
- Finns det någon geografisk skillnad i brottsligheten i Sverige? - Vad beror det på?	- Var hämtar ni er statistik ifrån? - Vilka källor?	- Hur tycker ni att man kan minska risken för återfall?	- Hur definierar ni begreppet kulturell gemenskap?
- Hur tycker ni att brottsutvecklingen har varit i Sverige historiskt sett?	- Ligger det någon forskning till grund för er kriminalpolitik? - Vilken?	- Hur tycker ni att man ska hantera återfallsförbrytare?	- Hur definierar ni begreppet andra generationens invandrare?
- Vad tror ni att denna utveckling beror på?	Enligt stämplingsteorin: Om en person anses brottslig för att den ex.	- Hur tycker ni att man ska hantera livstidsdömda?	- Hur definierar ni begreppet mångkulturalism?
- Ni skriver i flera av era rapporter att invandrargruppen är överrepresenterad bland kriminella. Ser ni någon annan gemensam faktor förutom etnisk tillhörighet	kommer ifrån ett kriminellt belastat bostadsområde, ökar sannolikheten att denna person förr eller senare begår brottsliga handlingar. Tror ni att det kan ligga någonting i detta synsätt?		

bland kriminella?			